Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 10 זייטען

לאדזשער פאלקסבלאט

№ 127 | Łódź, Środa, 1 czerwca 1932 r. | צענטער יאהרגאנג | לאדז, מיטוואך, כ״ז אייר תרצ״ב | № 127

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

פונאנדערלאזן דעם דייטשן פארלאמענט

פאדערט היטלער פון פרעזידענט הינדענבורג

היטלער וויל די גאנצע מאכט. — די נייע רעגירונג וועט מאכען א וועג פאר היטלער'ן. — זיג פון דער מיליטערישער קליקע אין דייטשלאנד

פאן פאפען בילדעט א רעגירונג פון „נאציאנאלער קאנצענטראציע“

בערלין, 31. (ספ. טעל.)

הינדענבורג האט בדעה אמשפעטסטענס מאר־גען צו בעשטימען די פערזאן פון נייעם קאנצלער. ביז איצט האלט מען, אז די גרעסטע שאנסען האט גראף וועסטארפ. ס'איז אבער מעגליך, אז הינדענבורג וועט ענדערען זיין בעשלוס נאכ'ן היינטיגען געשפרעך מיט הוגענבערג'ן, וועלכער וועט זיך אין נאמען פון די דייטש־נאציאנאלע אקעגענשטעלען דער קאנדידאטור פון גראף וועסטארפ.

נעבען גראף וועסטארפ האט בעשיידענע שאנסען דער לייפציגער בירגערמייסטער ד״ר גערהעלער, א דייטש־נאציאנאלער.

דאס זוכען פון א נייעם קאנצלער האט הינדענבורג אנגעהויבען פון געשפרעכען מיט די פראקציע־אנפיהרער פון רייכסטאג.

דאס געשפרעך מיט די סאציאל־דעמאקראטען האט נאר געהאט א פארמעלען כאראקטער און האט געדויערט בלויז 6 מינוט ווייל פון דער דאזיגער ריכטונג האט מען נישט געקענט ערווארטען קיין אנטייל אין דער נייער רעגירונג.

אויך די צענטער־פארטיי וויל נישט אריין אין דער רעגירונג און וועט צוזאגען הינדענבורג'ן צו בלייבען אינגאנצען נייטראל.

דאס געשפרעך מיט היטלער'ן האט געבראנגט די ערשטע איבעראשונג. היטלער האט ערקלערט אז די היטלעריסטען ווילען גארנישט אריינגעהן אין דער רעגירונג און ווילען נישט טאלערירען וועלכע ס'איז, מעג עס אפילו זיין רעכטע רעגירונג, די היטלעריסטען פאדערען פונאנדערצולאזען דעם פארלאמענט און צוריקקעהרען די פארלאמענטארע בעציהונגען, וועלכע וואלטען געווען אן אויסדרוק פון די ריכטיגע שטימונגען צווישען דער בעפעלקערונג.

צוליב דעם, וואס הינדענבורג וויל איצט נישט אדורכפיהרען קיין נייע וואהלען, האט די שטעלונג פון היטלער'ן אינגאנצען א סוף געמאכט צו הינדענבורגס פלענער.

אויב דער נייער קאבינעט וועט זיך נישט קענען שאפען קיין פארלאמענטארישע פלאטפארם, וועט מוזען געשאפען ווערען א אויסערפארלאמענטארישע רעגירונג וועלכע האט נישט קיין מעהרהייט אין רייכסטאג.

דער דאזיגער קאבינעט וועט בעקומען די פולע מאכט צו יעדער צייט פונאנדערצולאזען דעם פארלאמענט און אדורכצופיהרען נייע וואהלען, אבער ערשט נאך דער לאזאנער קאנפערענץ.

מאכט געהט כסדר איבער צו די פרייסישע יונקערס און גענעראלסקע כנופיה.

די מורא אין סאוויעט-רוסלאנד

ריגע, 31. (ספ. טעל.)

די דימיסיע פון ברינינגס רעגירונג האט גע־מאכט א גרויסען רושם אין מאסקווע, מ'האלט דארט, אז ברינינגס דימיסיע איז א זיג פון דער מיליטערישער פארטיי מיט גענעראל בלו... בראש וואס וועט האבען גרויסע פאליטישע פאלגען פאר דייטשלאנד, די נייע דייטשע רעגירונג וועט ,לויט די סאוויעטישע מיינונגען זיין א איבערגאנגס־רעגירונג און וועט מאכען א וועג פאר היטלערס פולשטענדיגע הערשאפט. דעריבער האט מען מורא פאר דער קומענדיגער צוזאמענארבייט צווישען דייטשלאנד און רוסלאנד.

דער סאוויעטישער אמבאסאדאר אין בערלין רינטשוק שיקט כסדר קיין מאסקווע גענויע בעריכטען וועגען דער לאגע אין דייטשלאנד.

פאן-פאפען בילדעט דעם דייטשען קאבינעט

בערלין, 31. (ספ. טעל.)

הינדענבורג האט בעאויפטראגט דעם געוועזענעם צענטרום־דעפוטאט פאן־פאפען צו בילדען א קאבינעט פון „נאציאנאלע קאנצענטראציע“.

פאפען האט די מיסיע אנגענומען.

פאן־פאפען איז בעקאנט דורך זיינע ארויסטריטען געגען דער לינקער ריכטונג אין דער צענטער־פארטיי.

אין די צענטער־קרייזען ווייזט מען אן אז די קאנדידאטור פון פאפענען וועלכע איז ארויסגערוקט געווארען אהן דעם הסכם פון דער פארטיי־לייטונג קאן נישט רעכענען בשום אופן אויף דער אנערקענונג מצד דער פארטיי.

די שטעלונג פונ'ם צענטער לגבי דער צוקינפטיגער רעגירונג וועט זיין אפהענגיג פון איהר בעשטאנד און פראגראם.

מאסגעבענדע פאקטארען בעטראכטען די אויפלעזונג פון רייכסטאג אלס אומפערמיידליך.

ביז עס וועט זיך פערענדיגען דער קאבינעט-קריזיס

בערלין, 31. (ספ. טעל.)

דער סעניארען־קאנווענט האט בעשלאסען אפצולייגען דעם טערמין פון צוזאמענרופען דעם רייכסטאג ביז עס וועט זיך פערענדיגען דער קאבינעט־קריזיס.

„די ערשטע אויפגאבע“ פון נייעם קאבינעט

בערלין, 31. (ספ. טעל.)

דער היטלעריסט געבעל האט דערקלערט, אז די ערשטע אויפגאבע פון קאבינעט, וועלכער געניסט פון א ספעציעלען צוטרוי פון הינדענבורג'ן, וועט זיין צו בטל מאכען דעם פערבאט צו פארמירען שטורם־אפטיילונגען און צוריקקעהרען די פולע ארגאניזאציע־פרייהייטען פאר די היטלער־לייט.

עס האט זיך ווידער געגאסען בלוט

בערלין, 31. (ספ. טעל.)

בעת דורך דער שטאט האבען היינט דורכמאר־שירט די עהרען־קאמפאניעס פון מאטראסען אין שייכות מיט דער יאהרצייט פון דער סקאגעראק־שלאכט האבען די היטלעראוועס איינגעארדענט מאניפעסטאציעס, וואס האבען זיך פערענדיגט מיט פאליציי־אינטערווענציע.

א סך פערזאנען וואס האבען געטראגען רעפובליקאנישע אפצייכנונגען זענען מערדערליך צושלאגען געווארען.

לע'ם אויסערן־מיניסטעריום האט דער המון בעווארפען די פאליציי מיט שטיינער.

פאליציי האט געשאסען, און א רייה פערזאנען זענען פערוואונדעט געווארען.

עס זענען אויך דא א סך ארעסטירטע.

פאר'ן פאלאץ פון מלוכה־פרעזידענט האבען די היטלעראוועס געמאכט אויסגעשרייען לכבוד היטלער'ן.

די דימיסיאנירטע רעגירונג אין דייטשלאנד

שטעגערוואלד ארביים)

גרענער (אינערן און קריגס־ענינים)

קאנצלער ברינינג

יאעל (יוסטיק)

דיטריך (פינאנצען)

טרעווירנוס (פערקעהר)

שלאנגע־לעבינגען (קאמיסאר פאר אסט־הילף)

שעצעל (פאסט)

שילע (דערנעהרונג)

די קאנדידאטען אויף ברינינגס פאסטען

בראכט

פאן גייל

בראנדעס

געפאהר פון אינפלאציע אין דייטשלאנד

בערלין, 31. (ספ. טעל.)

גלייכצייטיג מיט דער דימיסיע פון ברינינגס רעגירונג האט זיך אנגעהויבען א האסע פון ווערט פאפירען אויף דער בערלינער בערזע. מ'דארף אבער נישט מיינען אז דאס איז געקומען צוליב דעם וואס מען איז צופרידען דערפון וואס דער פאליטישער קורס וועט זיך ענדערען. נאר כונקט פערקעהרט, צוליב דער דימיסיע פון ברינינגן און דער ערב־דימיסיע פון דעם פרעזידענט פון דער רייכסבאנק ד״ר לוטהער, וועלכע זענען געווען שטארקע געגנער פון אינפלאציע, האט זיך אנגעהויבען א האסע אויף ווערט־פאפירען, ווייל מ'האט מורא אז אין דייטשלאנד וועט איצט קומען צו א געלד־אינפלאציע.

וואס זאגט מען אין פראנקרייך?

פאריז, 31. (ספ. טעל.)

הגם די דימיסיע פון ברינינגס קאבינעט איז פאר פראנקרייך נישט געווען קיין איבעראשונג, פונדעסטוועגען ווידמעט די גאנצע פרעסע זעהר פיל ארט די געשעהענישען אין דייטשלאנד. די גאנצע פראנצויזישע פרעסע איז איינשטימיג, אז די רעפובליק אין דייטשלאנד ווערט ליקווידירט און די

אנטיסעמיטישע אומרוהען אין דמשק
פיל יודען זענען פערוואונדעט געווארען

ירושלים, 31 (יט"א טעלעגראפיש) פון דמשק איז אנגעקומען א ידיעה, אז דארט זענען פארגעקומען אנטי-יודישע עקסצעסען. די אנטיסעמיטישע אומרוהען האבען זיך איבערגעחזרט. די כוליגאנעס זענען בעפאלען די פערבייגעהענדע יודען, א גרויסע צאהל יודען זענען פערוואונדעט געווארען. א סך אנפאלער זענען ארעסטירט געווארען.

פאר בעליידיגען א וואיעוואדע
פערמשפט א רעדאקטאר אויף 3 חדשים טורמע

ווארשא, 31. (טעלעפאניש) היינט האט דאס קרייז-געריכט בעטראכט דעם פראצעס געגען פעראנטווארטליכען רעדאקטאר פון דער „פאלקס-צייטונג" משה בעסער, וועלכער איז אנגעקלאגט געווארען דורך דעם גצוו. פאמאושער וואיעוואדע לאמאט פאר בעליידיגונג. די „פאלקסצייטונג" האט דעם בעליידיגענדן ארטיקעל איבערגעדרוקט פון דער „דאנציגער פאלקסשטימע". בעסער איז פערמשפט געווארען אויף 3 חדשים טורמע. אדוו. האניגוויל האט ארייגעטראגען אן אפעלאציע.

דערשאסען זיין פרוי און דריי קינדער
און אליין בעגאנגען זעלבסטמארד

בערלין, 31. (ספ. טעל.) אין רישעלס-היים היינטער פראנקפורט-אם-מיין, האט דער סוחר לודוויק שמיט היינט ביינאכט דערשאסען זיין פרוי און 3 קינדער פון 3 ביז 8 יאהר, דאן האט ער זיך אליין דערשאסען.

דער פערברעכער האט איבערגעלאזען בריף, אז ער בעגעהט זיין טאט צוליב דעם, וואס ער געפינט זיך ערב באנקראט.

אויפרייס פון א הארמאטען-קויל
האט געברענגט צו א גרויס אומגליק

ווילנא, 31. (ספ. טעל.) די פאסטוכער פון דארף סטאכאוויץ האבען אויפ'ן פעלד אויסגעשטעלט א פייער, פלוצלונג איז פארגעקומען א שרעקליכער אויפרייס. עטליכע פאסטוכער זענען שווער פערוואונדעט געווארען, צוליב'ן אויפרייס האט זיך אויך אנגעצונדען דער וואלד און פיל העקטארען וואלד זענען פערברענט געווארען.

דער אויפרייס איז פארגעקומען צוליב דעם, וואס גראד אויף דעם ארט פון פייער איז געלעגען א הארמאטען-קויל נאך פון פאר דער מלחמה.

טראגישער זעלבסטמארד
פון א ווארשאווער יודישען סטודענט מיט זיין פרוי אין בערלין
ביידע האט מען ארויסגעצויגען טויט פון א טייך

בערלין, 31 (יט"א טעלעגראפיש) היינט פארמיטאג, האט די וואסער-פאליציי ארויסגעצויגען פון טייך האוועל הינטער בערלין 2 טויטע קערפער'ס פון א מאן מיט א פרוי. ביידע זענען זיי געווען צונויפגעבונדען ביי די האנד-געלענקען. די דערטרינקענע מאן און ווייב זענען סטודענטען.

דער מאן הייסט בן-ציון דובנאוו פון ווארשא. ער איז א ברודערן-זוהן פון דעם בעקאנטען יודישען היסטאריקער דובנאוו. דאס פאר פאלק איז מיט איינינע טעג צוריק פערשוואונדען געווארען.

קיין דעוויזען-צענטראלע
וועט דערווייל נישט געשאפען ווערען

ווארשא, 31 (טעלעפאניש) אין די בערזען-קרייזען האט זיך נעכטען פערשפרייט א קלאנג, אז די רעגירונג האט בדעה צו שאפען א דעוויזען-צענטראלע און קיינער וועט מעהר נישט טארען האנדלען מיט פרעמדער וואלוטע, ווי מיר דערוויסען זיך וועט דערווייל קיין דעוויזען-צענטראלע נישט געשאפען ווערען.

רינג-קאמפען

בעת די נעכטיגע רינג-קאמפען האט קאוואן אין 16 מינוט בעזיגט בירקענמייער'ן.

גארקאוויענקא האט געהאט צו איינבייסען א הארטע נוס — קרויזער'ן, אבער ער האט איהם דאך אין 29 מינוטען אוועקגעלייגט.

וויסטערגארד און אליוועירא האבען געקעמפט אהן רעזולטאט.

אין א פרייען אמעריקאנישען קאמף האט טארנא מנצח געווען קאלעוו'ן. געדויערט האט עס בסך-הכל 1 מינוט.

היינט קעמפען: 1) אליוועירא — טארנא (פריי-אמעריקאניש); 2) וועסטערגארד — קאוואן; 3) קאלעוו — מארטינאוו, און 4) בירקענמייער — קרויזער.

די ביידע לעצטע קאמפען — דעצידירענדע.

ראדיא-פראגראם
מיטוואך, דעם 1 יוני 1932

11.45 טעגליכע פרעסע-איבערזיכט. 11,58 צייט - סיגנאל. 12,10 גראמאפאן - פליטען. 3.50 גראמאפאן פליטען. 4,20 פארלעזונג. 4,40 גראמאפאן - פליטען. 4,55 לעקציע ענגליש. 5,10 רעפעראט פון ד"ר דאבראוואלסקי. 5,35 פאנטאזיע אויף די טעמעס פון די באליבטע אפערעס. 6,50 פערשידענעס. 7,15 קאמוניקאטען פון דער לאדזער האנדעלס-קאמער. 7,30 פילם-קאלענדאר, טעאטער - רעפערטואר, גראמאפאן - פליטען. 7,45 ראדיא - פרעסע. 8,00 פעליעטאן. 8.15 לידער. 8,55 סאקסאפאן - קאנצערט, 9,15 ליטעראריש פערטעל-שעה. 9,30 פארטעפיאן-רעציטאל. 10,30 פרעסע-בעריכט, מעטעאלאגישער קאמוניקאט. 10,30 רעטראנסמיסיע פון אויסלענדישע סטאציעס.

פערמאכט דעם ווינער אוניווערזיטעט
מחמת דעם, וואס נעכטען זענען ווידער פארגעקומען עקסצעסען

וויען, 31. (ספ. טעל.) היינט פריה זענען ווידער פארגעקומען אוואנטורעס פון פאשיסטישע סטודענטען.

צוויי יודישע פראפעסארען זענען אויסגעפייפט געווארען בעת זיי האבען אנגעהויבען די לעקציעס. מען האט די לעקציעס געמוזט איבעררייסען.

דער רעקטאר האט פערזענליך אינטערווענירט ביי די צעיושעטע סטודענטען, און אזוי ווי ס'האט נישט געהאלפען, האט מען פערמאכט דעם אוניווערסיטעט.

בעת די אוואנטורעס זענען געווארען פערוואונדעט 8 סטודענטען.

פאליציי האט אדורכגעפיהרט א רייהע ארעסטען.

ארבייטסלאזע אין אלטאנא
רויבען אוים לעבענסמיטעל-געוועלבער

בערלין, 31 (ספ. טעל.) אין פערלויף פון נעכטיגען טאג איז דער המון אין אלטאנא כסדר בעפאלען די לעבענס-מיטעל-געוועלבער און זיי אויסגערויבט, ביז שפעט אין דער נאכט האט זיך די פאליציי נישט געקענט קיין עצה געבען מיט די גרופעס ארבייטסלאזע, פיל געוועלבער זענען אויסגערויבט געווארען.

Ciechocinek

(Zdrojowa) וולאצלאווסקא גאם
ווילא וויקטאר'א

Dr. med. W. ŁASKI

אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען
נעמט אן פון 1-טען יוני 1932
אזוי ווי אין פאריגען סעזאן.

יודיש טעאטער אין „פילהארמאניע"
דירעקציע: ד. צעלמייסטער און א. בעזמאן.

די היים פון דער יודישער אפערעטע.
גאסטשפילן פון זיגלער'ס אפערעטן-סטאר-טרופע
מיט ערנא זיגלער.

היינט, 9 אווגט א מתנה פאר'ן לאדזער טעאטער-עולם !!!
כמעט בחנם איינהייטס-פרייזען כמעט בחנם
גאנצער פארטער 1 זל. באלקאן גאלעריע 50 גר.
צום לעצטען מאל די פרעכטיגע קאמישע אפערעטע
„דאס נעגער-מיידעל"
מיט 24 נומערן געזאנג און טענץ
מיט ערנא זיגלער אין דער הויפט-ראל.

מארגען, דאנערשטאג, צום לעצטען מאל
„דאס מיידעל פון דער וואלגא"
מיט ערנא זיגלער.

שבת סענסאציע! שבת
אנ'אטראקציאנס-פרעמיערע צום ערשטען מאל
אנטלאפענע מענער !!! איינצעלהייטען — מארגען

כשר! וויכטיג! כשר
נייעס צום זומער-סעזאן!
ווילט איהר זיין געזונד?
ווילט איהר עסען געשמאקע און פרישע מיטאגען, פריהשטיקען און אווענדברויטען?
קומט אלע ווי איינער נור אין דעם גוט-בעקאנטען, היגיענישען, כשר'ן
באר „בריסטאל"
4 פאלודניאווא 4
טעל. 74-151
וואו איהר בעקומט צו יעדער צייט די בעסטע
מיטאגען פון 50 גר. אן מיט געפילטע און פערשידענע
אווענדברויטען פון 90 גר. אן.
פריהשטיקען צו בעקומען פון 7 פריה אן
קומט און איבערצייגט אייך!
געבעקס פריי! ◆◆ סאלידע בעדינונג!
כ'שיק אפ מיטאגען צו הויזע אהן עקסטרא קאסטען.

רעשטען
לאדז, נאוואמיעסקא 5
פראנט, 2-טער שטאק
פערשידענע קאמגארנס, ביליצער, טאמאשאווער און לאדזער
אויף אנציגער און פאלטענס
ווי אויך די מאדערנסטע דאמען-שטאפען אויף פאלטנס און קאסטיומען
מיט 30% ביליגער
קומט און איבערצייגט אייך, ביי
SZCZĘSLIWY
געדענקט נאר
אין פראנט, II שטאק

די בעוואוסטע פריוואטע שולע
פון ב. האמער פילסודסקיעגא 45
מאכט בעקאנט די ג' עלטערן, אז צום שול-יאהר 1932/33 איז ערעפענט געווארען די 6-טע קלאס.

דאס פראגראם פון דער שולע נעמט ארום א חוץ די אלגעמיינע למודים אויך די העברעאישע שפראך, תלמוד, תנ"ך, חומש אין ברייטען פערנעהם. די קינדער בעקומען א זארגפעלטיגע צוגרייטונג אין יודישען גימנאזיום, זאווי אין אנדערע מיטעל-שולען.

די איינשרייבונגען פון נייע שילערס אין אלע קלאסען ווערען אנגענומען טעגליך אין קאנצעלאריע פון דער שולע פון 10–2 נאכמ. און פון 3–6 נאכמ.

בעמערקונג: דער לאקאל איז פערגרעסערט און גענצליך רעמאנטירט. פאר קינדער פון 3 ביז 6 יאהר איז פארהאן א מוסטערהאפטע פרעבעל-שולע.

3485 די דירעקציע

מודעה רבה לאורייתא.
היינט, מיטוואך, 7.30 אווענד קומט מיט דער פאבריקס-באהן פון קראקא, אדמו"ר הה"צ ר' אשר הארוויץ שליט"א, נכד הה"צ מראפשיץ זצ"ל ה"ה, וועלכער איז פערבעטען געווארען דורך זיינע חסידים און וועט זיך אויפהאלטען ביי הנגיד החסיד מו"ה ר' יהושע פישביין, בזשעזשינער 35.
3483

פאר גאלד, בריליאנטען און בזשוטעריע
לאמבארד-קוויטעס צאהלט די העכסטע פרייזען
איזידאר פיאלקא
פיעטריקאווער 7. 3482

די פערוואלטונג צו פלעגען קראנקע „בקור חולים" און דער קאמיטעט פון „אוזדראוויסקא"

מאכען בעקאנט, אז אין חודש יוני 1932 וועלן פארקומען הזכרות אין דער סינאגאגע פון דער גמ. פלאץ וואלנאשטשי 10, צו וועלכע עס ווערען איינגעלאדען קרובים, פריינד און בעקאנטע—לויט פאלגענדען סדר:

דעם 5 יוני	7	פריה	נאך	עליאש טעפלער ז"ל
„ 5	„ 12.30	בייטאג	„	פלארא און נאדיעזשדא וואלינסקי ז"ל
„ 7	„ 7	פריה	„	יוליאן שענוויץ ז"ל
„ 7	„ 12.30	בייטאג	„	שמעון וואלמאן ז"ל
„ 9	12.30 „	„	„	מאוריצי שרעטער ז"ל
„ 9	1 „	„	„	נאטאליא בארוך ז"ל
„ 12	„ 7	פריה	„	סאלאמאן ראזענטאל ז"ל
„ 14	„ 12.30	בייטאג	„	פרעזעס דוד נאווינסקי ז"ל
„ 15	„ 12.30	„	„	משה ה. גראווע ז"ל
„ 15	„ 1	בייטאג	„	בעריש ראזענבלאט ז"ל
„ 21	„ 7	פריה	„	בערטא יאראטשינסקא ז"ל
„ 21	„ 12.30	בייטאג	„	אידזשא בארוכינובנא ז"ל
„ 25	„ 7	פריה	„	אננא זילבערצווייג ז"ל
„ 27	„ 7	„	„	צעציליא קאמינסקא ז"ל
„ 28	„ 12.30	בייטאג	„	לעאן בורשטיין ז"ל
„ 30	„ 12.30	„	„	אננא לעווי ז"ל

רומענישע רעגירונג אין דימיסיע

בוקארעשט, 31 (ספ. טעל.) די רעגירונג האט איבערגעגעבען אויף די הענד פון קעניג א ביטע וועגען דימיסיע.

די דימיסיע איז אנגענומען געווארען.

די סיבה פון דער דימיסיע איז — די שוועריגקייט, וואס די רעגירונג האט ביים אויסגעפינען קוועלען אויף צו דעקען די בעאמטען-שכירות.

אמעריקא וויל נישט אנוועזענד זיין

אויף דער לאזאנער קאנפערענץ

לאנדאן, 31 (ספ. טעל. די אמעריקאנער רעגירונג האט אפגעווארפען דעם פארשלאג פון ענגלישען פרעמיער מאקדאנאלד וועגען אנטייל-נעהמען אין דער לאזאנער קאנפערענץ. די אמעריקאנישע רעגירונג האלט, אז זי האט נישט דארט, וואס צו טון, ווייל אויף דער קאנפערענץ וועלען בעטראכט ווערען די ענטשעדיגונגס-פראגען צווישן דייטשלאנד מיט די אייראפעאישע מלוכות.

מארגען—די ערשטע זיצונג פון פראנצויזישען פארלאמענט

פאריז, 31. (ספ. טעל.) מארגען קומט פאר די ערשטע זיצונג פון ניי-געוועהלטען פארלאמענט. די צאהל דעפוטאטען פון יעדער גרופע איז נאך נישט פעסטגעשטעלט. ווי מען שמועסט, זענען 20 דעפוטאטען פון טארדיע'ס פראקציע איבערגעגאנגען צו די העריא'ס ראדיקאל-סאציאליסטען.

דער מערדער גארגולאוו

איז פריש, געזונד און נישט משוגע

פאריז, 31. (ספ. טעל.) דריי פסיכיאטארען האבען פעסטגעשטעלט, אז דער פרעזידענטען-מערדער, גארגולאוו, דארף טראגען די גאנצע אחריות פאר זיין טאט.

דייטשע אגיטאציע צו רעווידירען די גרעניצען

מ'גרייט צו די וועלט צו דער דאזיגער פאדערונג

ניו-יארק, 31. (ספ. טעל.)

א גאנצע רייהע צייטונגען פערעפענטליכען אנ-ארטיקעל פון פאל סקאט מאורער וועגען דאנציג, מאורער שרייבט, אז ס'איז נישט פארהאן קיין שום סיבה צו גלויבען אין דער כלומרשטער אגריעסיוו-קייט פון פוילען געגען דאנציג און מזרח-פרייסען.

ווייטער רעדט מאורער ארום די טעטיגקייט פון די היטלער-לייט אין דאנציג אין דער לעצטער צייט און וועגען דער געפאהר וואס דראהט פון דער זייט.

צום סוף ערקלערט מאורער, אז אין די פראנצויזישע רעגירונג הערשט די מיינונג אז די איצטיגע אגיטאציע איז מצד דייטשלאנד אדורכגעטראכט, כדי צוצוגרייטען די וועלט צו דער פאדערונג וועגען רעוויזיע פון די מזרח-גרעניצען. די דאזיגע פאדערונג וועט דייטשלאנד ענערגיש ארויסרוקען נאכדעם ווי די ענטשעדיגונגס-פראגע וועט ערלעדיגט ווערען.

מאסען מענשען ווארטען אין בערלין פאר'ן פאלאץ פון מלוכה-פרעזידענט אויף ידיעות וועגען גאנג פון רעגירונגס-קריזיס.

פערקלענערען די גרויסע בעלוינונגען

פון דירעקטארען און פערוואלטונגס-מיטגלידער פון אקצ. געזעלשאפטען

ווארשא, 31 (טעלעפאניש) די רעגירונג גרייט צו א פראיעקט, וועלכער וועט ארויסגעגעבען ווערען אלס דעקרעט פון מלוכה-פרעזידענט, וועגען פערקלענערען די אונגעהויערע פענסיעס פון דירעקטארען און פערוואלטונגס-מיטגלידער אין בענק און אקציען-געזעלשאפטען.

געריכט בעפרייט א פרויען-מערדער

לעמבערג, 31. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) אין לעמבערג האט זיך געענדיגט דער סענסאציאנעלער פראצעס פון פריזיער יואל צוקער, וועלכער האט דערמארדעט זיין יונגע פרוי באלד נאך דער חתונה

דאס געריכט האט דעם מערדער בעפרייט, ווייל ער האט דערוויזען, אז זיין פרוי איז איהם געווען אומטריי.

צוזאמענשטויס פון א באהן מיט אנ'אויטא

בידגאשטש, 31, (ספ. טעל.)

אויפ'ן באהן-איבערפאהר לע'ם איבאווראצלאוו האט זיך אנ'אויטא צוזאמענגעשטויסען מיט א צוג. דער אויטאמאביל איז צושמעטערט געווארען. דערביי איז שטארק פערוואונדעט געווארען דער שאפער און דער ראטעגעבער ווורובלעווסקי. דאס פארפאלק שטענווערצעל, וואס צו זיי האט געהערט דאס אויטא, זענען לייכט פערוואונדעט געווארען.

די יאפאנער רוקען זיך

צו דער סאוויעטישער גרעניץ

די צושלאגענע כינעזישע ארמעי ענטלויפט אין פאניק

לאנדאן, 31 (ספ. טעל.) דער פראגראם פון כינעזישען מיליטער הינטער כארבין איז א פולשטענדיגער. איצט קומען פאר די קאמפען אויף צפון זייט פון דער שטאט נישט ווייט פון דער סאוויעטישער גרעניץ.

די יאפאנישע ארטילעריע האט נעכטען אנגעהויבען צו באמבארדירען די שטאט היילון, דאס איז די לעצטע באהן סטאציע. דאס צושלאגענע כינעזישע מיליטער ענטלויפט אין פאניק.

פראנצויזישע סאציאליסטען וועלען אנטיילנעהמען

אין דער נייער רעגירונג פון העריא

פאריז, 31 (ספ. טעל.) דער קאנגרעס פון די פראנצויזישע סאציאליסטען האט אנגענומען א רעזאלוציע פון לעאן בלום, לויט וועלכער די סאציאליסטען זענען מסכים אנטיילצונעהמען אין א רעגירונג, וועלכע וועט געשאפען ווערען דורך די ראדיקאלען מיט העריא בראש.

די לעצטע יאפאנישע זעלנער

האבען פערלאזען שאנכאי

שאנכאי. 31. (ספ. טעל.)

בעכטען נאכמיטאג זענען ארויסגעפאהרען פון שאנכאי די לעצטע יאפאנישע מיליטער-אפטיילונגען בראש פון וועלכע ס'איז געשטאנען דער גענעראל אליעדא, איצט געפינען זיך נאר אין שאנכאי 100 יאפאנישע פאליציאנטען אזוי פיל וויפיל ס'זענען דארט געווען אין פרידענס-צייט.

רעדוקציע פון בעאמטען-שכירות

ווארשא, 31. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט).

אין דעם היינטיגען „דזשעניק אוסטאוו" איז אפגעדרוקט א פעראָרדנונג פון מיניסטארען-ראט וועגען דער רעדוקציע פון שכירות אויף 10 פראצענט פון די פ.ק.א.-בעאמטע, פון אנשטאלט פאר געגענזייטיגע און מלוכה'שע פערזיכערונגען, פון דער אגראר-באנק.

די רעדוקציע איז נוגע אלע בעאמטע מחוץ ווארשא.

חוץ מזה זענען רעדוצירט געווארען די פענסיעס פון די שפירט-מאנאפאל-בעאמטע.

פון דעם 1-טען יול יאן וועלען אויך רעדוצירט ווערען די עמעריטור-פענסיעס פון אלמנות און יתומים מחוץ ווארשא.

מארשאל פילסודסקי פאהרט אויף אורלויב

ווארשא, 31. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט).

ווי מיר דערוויסען זיך, פאהרט דער מארשאל פילסודסקי ד יטעג ארויס קיין פיקילישקי אויף א 3-חדשימדיגען אורלויב.

קאמוניסטען דעמאנסטרירען אין קאפענהאגען

קאפענהאגען, 31. (ספ .טעל.)

די קאמוניסטען האבען זיך בעמיהט צו דעמאנסטרירען פאר'ן יאפאנישען קאנסולאט. וואו זיי האבען אויסגעהאקט די שויבען און געווארפען פראקלאמאציעס געגען דעם ד"ר סאיטא.

„אז מ'לאזט נישט צום פסוק"...

א ביטערניש מיט'ן יודישן ארטיסטען-צוזאמענפאהר

ווארשא, 31 (טעלעפאניש) היינט האט געזאלט ענדליך פארקומען דער לאנד-צוזאמענפאר פון די יודישע ארטיסטען.

דער צוזאמענפאהר איז אבער ווידער נישט פארגעקומען.

אין דעם ענין האט זיך ארייגעלייגט דאס אינערן-מיניסטעריום, וואס האלט, אז דעם צוזאמענפאהר קאן נאר רופען די פריהערדיגע פערוואלטונג.

כידוע, האט זיך די פריהערדיגע פערוואלטונג אנגעגעבען אין דימיסיע, און — ס'איז א מעשה אהן אנ'עק.

וויצע-מיניסטער פאר האנדעל און אינדוסטרי ארויסגעפאהרען קיין גענף

ווארשא, 31. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט).

היינט איז ארויסגעפאהרען קיין גענף דער וויצע-מיניסטער פאר האנדעל און אינדוסטריע ד"ר פר. דאלעזשאל, וועלכער וועט אנטייל נעהמען אין דער זיצונג פון עקאנאמישען קאמיטעט ביי דעם פעלקער-בונד דעם 2-טען יוני ה.י.

אנאטאל מיהלשטיין מיט זיין פרוי אין ווארשא

ווארשא, 31. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט).

עס איז אנגעקומען פון פאריז קיין ווארשא דער בעפולמעכטיגטער מיניסטער און ראטגעבער ביי דער פוילישער אמבאסאדע אין פאריז, ה' אנאטאל מיהלשטיין מיט זיין פרוי.

היינט און פאלג. טעג!

דער אונפערגלייכליכער טשעכישער פילם-קאמיקער VLASTA BURIAN

דער בעריהמטער „ק. און ק. פעלד-מארשאלעק" ווילט און דערפרעהט ביז טרעהרען אין דעם נייעסטען קלאנג-שלאגער רעזשי Karol Lamac

„ער און זייך שוועסטער"

אין די הויפט-ראל: די וואונדערשעהנע און ליבע ANNA ONDRA

אויסער'ן פראגראם: קלאנג · ציגאבען און לאנד-אקטואליטעטע.

פאפולערע פרייזען. — דער זאל ווערט מעכאניש ווענטילירט און געקיהלט

הנחה-בילעטן גילטיג אהן בעגרענצונגען!

אנהויב 5 נ"מ, שבת און זונטאג 1 בייטאג.

ערשטער קלאנג-קינא-טעאטער

SPLENDID

היינט צום לעצטן מאל! היינט צום לעצטן מאל!

Maurice Chevalier, Jeanette Mac Donald

אין א פראכטפולען פילם. רעזשי ERNEST LUBICZ

אונטער'ן טיטול:

„א שעה מיט דיר"

מוזיק פון Oscar Strauss

פרייזען פון די פלעצער אויף אלע פעאנסען

1 זל. און 1.50 זל.

לאָדז, 1 יוני 1932

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאָדז, 1 יוני 1932

די בשורות פון אויסלייזונג

פון צייט צו צייט בעקומען מיר אַ גרוס פון אַ זיצונג פון לאָנדאָנער קהלות־קאָמיטעט, וועלכע דאַרף אַריינשפּריצן אַ פּאָר טראָפּענס טרייסט אינם אומעט־בעכער פון אַ פּוילישען יודען, ס׳ווייזט זיך אַרויס, אַז ער, דער פּוילישער יוד, איז נישט עלענד, אַז ס׳זענען פאַראַן דאָרט, אין לאָנדאָן, אַפּוטרופּסים, וועלכע צעהלען און מעסטען אַלע דערשיינונגען אין פּוילען, צי זיי זענען גוט פאַר יודען, אָדער שלעכט פאַר יודען, פיהרען וועגען דעם דיסקוסיעס און בעהמען אָן רעזאָלוציעס.

די דאָזיגע ענגלישע אַפּוטרופּסות איבער אונז ציהט זיך שוין איבער הונדערט יאָהר, זינט דער גוטער, ליבער זיידע משה מאָנטיפיאָרע איז אין יאָהר 1830 מיט׳ן אַקס געפאָהרען 16 וואָכען פון וואַרשע קיין פּעטערבורג, כדי צו זעהען זיך מיט׳ן רוסישען צאַר ניקאָלײַ דער 1. און אויס׳פּועל׳ן פאַר יודען ישועות ורחמות. אויסגעפּועל׳ט האָט דער זיידע משה פּונקט אַזוי פיל, וויפיל ס׳קענען אויס׳פּועל׳ן זיינע הייבטיגע אייניקלעך, פון׳ם לאָנדאָנער קהלות־קאָמיטעט, אָבער אַ לעגענדאַרישען נאָמען ביי יודען האָט ער זיך געקויפט, זיין בילד איז אין די טויזענדער אויסגעהאנגען געוואָרען אויף די יודישע ווענד, און הייבט ווערט איטליכעס וואָרט פון די קאָמיטעט־לייט, צי אַ קלוג וואָרט, צי אַ נאַריש, טעלעגראַפירט און טעלעפאָניש פאַנאַנדערגעשפּרייט דורך דער יט״א איבער דער יודישער וועלט, ווי אַ בשורה פון אויסלייזונג פאַר יודען.

אַזאַ בשורה האָבען מיר בעקומען אויך איצט. מ׳האָט דאָרט, אין לאָנדאָן, גערעדט וועגען וואָול־פין־פּראָצעס, דער עיקר, וועגען די מאָטיוון צום פּסק־דין, וואָס רופען אַרויס שטוינונג, מ׳האָט גערעדט וועגען דער ווירטשאַפטליכער לאַגע פון די יודען אין פּוילען, וואָס וועט נישט ווערען בעסער, אַזוי לאַנג, ווי ס׳געדויערט דער וועלט־קריזיס, מ׳האָט אַרויסגעבראַכט אַ האָפענונג, אַז דער צוואַנגס זונטאָג־רוהע וועט געלינדערט ווערען (פאַר יודען?) מ׳האָט מיט בעפרידיגונג אונטערגעשטראָכען דעם פאַקט פון געבען מלוכה־רעכט די העברעאישע גימנאַזיעס.

מ׳האָט גערעדט וועגען באָיקאָט, וועגען מאָנאָפּאָל, וועגען הונגער אין די שטעטלעך, בקיצור, וועגען אַלע זיבען גוטע זאַכען.

ס׳איז אַפילו געווען אַ פאָרשלאַג, אַז היות פראַנקרייך איז דאָך אַ פערבינדעטע פון פּוילען, זאָל מען זיך ווענדען צו דער פראַנצויזישער אַליאַנס און פאָרנעהמען אַ בשותפות׳ע אַקציע אין פּוילען.

און דעמאָלט איז געקומען אַ מעלדונג פון אַ לאָנדאָנער אַגודה׳ניק, גוטמאַן, אַז די אַלע אָנגריפען אויף דער פּוילישער רעגירונג שטאַמען פון אומפעראַנטוואָרטליכע פערזאָנען, אַז אין דער אמת׳ען טוט די פּוילישע רעגירונג אַלץ, וואָס זי קען, כדי צו לינדערן די יודישע לאַגע.

און הערמיט — חסל!

מיר געדענקען נאָך אַלע דעם זיסען נאָכ׳טעם, וואָס מיר האָבען בשעתו געהאַט פון לוסיען וואָלף׳ס בעזוך אין פּוילען און ס׳ווילט זיך אונז פרעגען: וואָס האָט איהר צו אונז, ליבע ענגלישע ברידער? ווער בעט אייך מישען זיך אין אונזערע היימישע ענינים? פּוילען איז נישט קיין עקזאָטישע לאַנד, ווי די אַמאָליגע צאַרישע רוסלאַנד, און אייער „אינטערווענץ". וועלכע האָט אויך דעמאָלט פאַר 100 יאָהר, נישט געבראַכט קיין שום נוץ, קען הייבט אוודאי אונז נישט העלפען.

ס׳איז דאָך אַ מה־נפשך: וועט איהר זיין מחולק מיט דער פּוילישער רעגירונג, וועט מען אייך פרעגען „מי שמך", וועט איהר ווידער איהר געבען אַ תוקף, איז עס דאָך אוודאי איבעריג, וואָרום די רעגירונג ווייס דאָך אַליין, אַז זי טוט אַלץ וואָס זי קען....

אלא, איהר דאַרפט מיט עפּעס בעווייזען, אַז איהר שלאָפט נישט, איהר דאַרפט דערהאַלטען ביים לעבען אייער פּרעסטיזש, אייער פּאָליטישען אַפּאַראַט, טאַ, וואָס זענען מיר שולדיג, פאַראַן נאָך אַ תימן, אַ מאַראָקאָ, אַ טוניס, אַנ׳אַלזשיר — זאַ״ איז שוין מסתם אויסגעוואַקסען פון אייערע ווינדעלעך! — פאַראַן אַנ׳עניך פון מצה און פון תפילין אין ראַטען־פערבאַנד, ס׳פעהלט נאָך אויך הייבט פאַר אייך נישט קיין עקזאָטיק. וואו הגם איהר קענט קנאַפּ־וואָס באַוויפטון, וועלען נאָך אָבער די דאָרטיגע יודען אפשר אייך אויפנעהמען ווי גואלים און מושיעים.

מיר אָבער זענען שוין פּאָליטיש גענוג רייף, שוין לוסיען וואָלף איז פאַר אונז געווען אַנ׳אַנאַכראָניזם און מיר הייבט — לא מדובשך ולא מעוקצך.

און מיר גלויבען, אַז אויך די פּוילישע רעגירונג נויטיגט זיך נישט אין אייער קריטיק און קאָמפּלימענטען. זי וועט שוין אַליין איהר שטעטעל ביישטעהען.

פ. ק.

„קו־קלוקס־קלען" בעגייט זיין טעטיגקייט

ניו־יאָרק, (י.ט.א.) פון לאָס־אַנדזשעלאָס מיילט מען מיט, דאָס אין יענעם געגענד האָט בעגייט איהר טעטיגקייט די געהיימע אָרגאַניזאַציע „קו־קלוקס־קלען", וואָס שטעלט זיך פאַר אַ ציל צו בעקעמפען אַלע נישט־פּראָטעסטאַנטען אין אמעריקע.

דער פּראָיעקט פון די אינדוסטריעלער

אָפּצושטעלען היי־יאָהר די אורלויבען פאַר די אַרבייטער

אין די בלעטער איז די טעג דורכגעגאַנגען אַ ידיעה, אַז די אינדוסטריעלע ספערען האָבען זיך געווענדעט צו דער רעגירונג וועגען אָפּשטעלען היי־יאָהר די אורלויבען פאַר די אַרבייטער. זיי מאָטיווירען דאָס דערמיט, וואָס דאָס ערטיילען געצאָהלטע אורלויבען אין לויפענדיגען יאָהר וואָלט געבראַכט די פאַבריקען צו רואין.

לויט די עקזיסטירענדע געזעצען, האָט דער אַרבייטס־מיניסטער דאָס רעכט אָפּצושטעלען די אורלויבען אין אויסערגעוועהנליכע פאַלען און די דערמאָנטע ספערען לעגען פאָר, אַז דער מיניסטער זאָל דאָס יאָהר אויסנוצען דאָס דאָזיגע רעכט. אין דער ערשטער רייהע זענען די פּאָסטולאַטען פון דער אינדוסטריע נוגע די אַרבייטער אין די בערגווערק, אין די הוטעס און אין די טעקסטיל־פאַבריקען.

ווי מ׳אינפאָרמירט, ווערט דער ענין אויסגעפאָרשט דורך דער רעגירונג, אַזוי אַז עס איז מעגליך, אַז די פאָדערונגען פון דער אינדוסטריע זאָלען בעריקזיכטיגט ווערען.

געגען דעם נאַנצען פּלאַן פון צורויבען ביי די אַרבייטער די אורלויבען, וואָס זענען זיי אָנערקענט געוואָרען דורכ׳ן געזעץ, טרעט זעהר ענערגיש אַרויס דער „ראָבאָטניק". די צייטונג שרייבט: די דאָזיגע ידיעה ווערט בעשטעטיגט פון פערשידענע זייטען. מען דאַרף זי דעריבער האַלטען פאַר אַ ריכטיגע. און דעם פאַקט אַליין דאַרף מען אָנערקענען פאַר׳ן ערשטען שריט פון נייעם „לעוויאַטאַן" פון אָט דער פרישער אָרגאַניזאַציע פון קאַפּיטאַל אין פּוילען, וואָס איז נישט לאַנג געגרינדעט געוואָרען.

די דערמאָנטע פּאָסטולאַטען קאָן מען נישט אַנדערש אָנרופען ווי די „גרעסטע אונפערשעהמטקייט" וואָס בעווייזט, אַז די זעלבסטזיכערקייט און די חוצפה פון די אַזוי־גערופענע „אינדוסטריעלע ספערען" האָט שוין איבערגעשריטען אונטער דער אַפּיעקע פון דער סאַנאַציע יעפּוועדע גרעניץ, און שטייגט אריבער אַפילו די פּעסימיסטישע פאָראויסזעהונגען.

א קליינע גרופּע מענשען, וואָס זענען דער טייוועל ווייס אויף וואָסער אופן פערבונדען מיט׳ן אינטערנאַציאָנאַלען קאַפּיטאַל און אין דער קויהלען־אינדוסטריע ספּעציעל מיט דעם דייטשען קאַפּיטאַל, וועלכען אונטערשטיצט דעם היטלעריזם, אַ גרופּע, וואָס ציהט אַרויס פון דער געזעלשאַפט אַלע לעבענסזאַפטען, כדי צו בעקומען וואָס גרעסערע ריוחים, וואָס האָט פערדינט אויף דער אינפלאַציע מיליאָנען, וואָס האָט זיך געשטעלט אויף די פיס א דאַנק דעם געלד, וואָס זי האָט אָהן בושה געזויגען פון דער מלוכה, וואָס האָט פיזיש און קולטורעל רואינירט אַ גאַנצען דור פון פּוילישען פּראָלעטאַריאַט. אָט די זעלבע גרופּע טרעט אַרויס פאַר דער רעגירונג וועגען אָפּשטעלען די אַרבייטער־אורלויבען, אבי נאָר די ריוחים זאָלען זיך נישט פערקלענערען. און נאַטירליך דראָהט זי באַלד מיט „פולשטענדיגער רואין".

קיין שטייערן צאָהלען זיי נישט. דירעקטאָרישע פּענסיעס, טאַנטיעמעס א.א.וו. בעקומען זיי ריזיגע. איצט זענען זיי געקומען אויפ׳ן געדאַנק נאָך עפּעס צו פערדינען אויף די אורלויבען פון די אַרבייטער.

אָט דער געזעלשאַפטליכער קלאַס ערפילט אין פּוילען די ראָלע פון א פּאַראַזיט, וואָס ציהט ריוחים פון פּוילישער אַרבייט און פּוילישער נויט. דאָס לאַנד גיט דער גרופּע אַוועק דעם גרעסטען טייל פון געזעלשאַפטליכען איינקונפט און זי, די גרופּע פליהט אויף די פליגלען פון דער סאַנאַציע אין נאָמען פון אויסהאַלטען דעם קריזיס אויף פרעמדען חשבון און אָהן קיין שום קרבנות פון איהר זייט.

מיר ווייסען נישט וואָס עס פאָרשט די רעגירונג. דאָ איז נישטאָ וואָס צו רעדען. דאָ מוז מען געבען איבער די הענד, פעסט און ענערגיש

קאַן מען אויפהענגען א שוואַנגערע פרוי, אדער א שווער קראַנקע?

בעריהמטער פּוילישער שרייבער טרעט שאַרף אַרויס געגן טויט־שטראַף

מיט עטליכע וואָכען צוריק האָט גאַנץ פּוילען פערפאָלגט דעם סענסאַציאָנעלען פּראָצעס פון דער פרוי גאָרגאָן אין לעמבערג, וועלכער איז געווען בעשולדיגט אין דערמאָרדען אויף אַ שרעקליכען אופן די 17־יעהריגע טאָכטער פון איהר געליבטען, דעם אינזשיניער זאַרעמבאַ. די מערדערין האָט זיך צום מאָרד נישט מודה געווען, די בעשולדיגונג איז געווען געבויט אויף בעווייזען פון עדות, די עקספּערטיזע פון די בלוט־פלעקען איז געווען נישט אינגאַנצען קיין קלאָהרע, אַזוי, אַז דאָס געריכט האָט געפונען פאַר נויטיג צו שיקען די פערבלוטיגטע חפצים קיין וואַרשאָ אויף אַ נייער עקספּערטיזע, וועלכע האָט אויך קיין בעזונדערע קלאָהרקייט אין פּראָצעס נישט אַריינגעטראָגען. די אַנדערע בעווייזען זענען אָבער געווען זעהר שווערע און די געשוואוירענע ריכטער האָבען די פרוי ערקלערט פאַר שולדיג. אויפ׳ן סמך פון ווערדיקט פון די געשוואוירענע האָט דער טריבונאַל פעראורטיילט די פרוי גאָרגאָן צום טויט דורך הענגען.

דער אורטייל האָט דערווייל נישט געקאָנט אויסגעפיהרט ווערען, ערשטענס, ווייל דער אַדוואָקאַט פון דער בעשולדיגטער האָט אַריינגעטראָגען אַ קאַסאַציע געגען אורטייל און צווייטענס, ווייל די פרוי איז שוואַנגער און איבער שוואַנגערע ווערט קיין טויט־אורטייל נישט אויסגעפיהרט.

ווי אַזוי שטעלט זיך פאַר די לאַגע אין פאַל, ווען עס ווערט פעראורטיילט צום טויט אַ שוואַנגערע פרוי? דער בעריהמטער פּוילישער שרייבער באָי זשעלענסקי דערצעהלט אין „וויאַדאָמאָשטשי ליטעראַצקיע", אַז איהם איז די טעג אויסגעקומען צו דיסקוטירען וועגען דער פראַגע אין קרייז פון אַ גרופּע אָנגעזעהענע יוריסטען. ס׳האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז קיינער איז נישט געווען גענוי בעקאַנט מיט דעם, וואָס עס שרייבט פאַר אין אַזעלכע פאַלען דאָס געזעץ. מ׳האָט אַלזאָ אַרויסגענומען דאָס געזעצבוך און אָפּגעזוכט דעם נויטיגען פּאַראַגראַף און אָט וואָס דאָס געזעץ (פּאַר. 537 פון קאָדעקס פון דער שטראָף־פּראָצעדור) זעהט פאָראויס:

דאָס אויספיהרען די טויט־שטראָף איבער שוואַנגערע פרויען ווערט אָפּגעלעגט ביז׳ן אָפּלויף פון דריי חדשים נאָך דער געבורט אויף וויפיל דאָס קינד וועט בלייבען לעבען.

שרייבט וועגען דעם באָי־זשעלענסקי:

סך הכל פיר שורות און וויפיל מיאוסקייט! הייסט עס, אַז א שוואַנגערע פרוי ווערט פערמשפּט צוליב איהר שוואַנגערשאַפט, וועלכע וואָלט דאָך געדאַרפט דינען אַלס מילדערענדער אומשטאַנד, אויף אַנ׳אַכזריותדיגע פערשאַרפונג פון דער שטראָף: זי דאַרף חדשים לאַנג וואַרטען אויף דער עקזעקוציע.

האַלבענדיג דערביי דעם בעוואוסטזיין, אַז זי פער׳יתומ׳ט דאָס גאָר וואָס געבוירענע קינד. אָבער דאָס איז נאָך וועניג. זי דאַרף דאָס קינד אויפהאָדעווען לויט די יסודות פון היגיענע, אַז די מילך פון דער מוטער איז לכל־הפחות אין ערשטען קוואַרטאַל אונבעדינגט נויטיג פאַר׳ן קינד. אָבער צי פערטראַכט זיך דיזעלבע היגיענע, וועלכע הייסט דאָך ענטוואוינען דאָס קינד אין פאַל פון שווערע גייסטיגע איבערלעבענישען פון דער מוטער, וואָסער שפּייז קאָן געבען אַ פרוי, וועלכע איז פערמשפּט צום טויט און וואַרט אויף דעם, אַז מען זאָל זי אויפהענגען? די גאַנצע צביעות פון אונזער הומאַניטאַרער עפּאָכע ליגט אין אָט דעם אַרטיקעל!

געדאַכט וואָלט זיך, שרייבט ווייטער באָי־זשעלענסקי, אַז עפּעס ערגערס קאָן מען שוין נישט צוטראַכטען. אדרבא, מען קאָן. ווייל אָט פאַר דעם אַרטיקעל געפינט זיך דער פאָלגענדער אַרטיקעל 536:

„דאָס אויספיהרען די טויט־שטראָף איבער קראַנקע, וואָס מוזען ליגען צו בעט, אָדער איבער גייסטיג קראַנקע ווערט אָפּגעלעגט ביז זיי וועלען געזונד ווערען".

ווידער אַמאָל פּרעציזער הומאַניטאַריזם! דער פער׳משפּט׳ער איז אַ שטילער משוגע געוואָרען נאָכ׳ן אַרויסטראָגען דעם אורטייל, גיט מען איהם איבער אויף צו היילען אין די הענד פון ספּעציאַליסטען, וועלכע גיבען איהם פון זייער זייט צוריק אָפּ נאָכ׳ן אויסהיילען מיט דער פאַכמענערישער בעמערקונג: „מ׳קאָן שוין". אָדער אי ער איז נאָך קראַנק.

אָדער לאָמיר אָננעהמען, אַז דער פערמשפּטטער איז קראַנק. מען שטעלט ביי איהם פעסט געהעכערטע טעמפּעראַטור. די דיאַגנאָזע וואַקעלט זיך: מאָגען־פערדאַרבונג אָדער טיפוס? אין ערשטען פאַל קאָן מען אויפהענגען באַ״ד; אין צווייטען פאַל מוז דער פערמשפּטער געהן אין בעט אַריין. דער דאָקטאָר היילט איהם לויט די יסודות פון דער וויסענשאַפט, שטעלט פעסט דעם גינסטיגען גאַנג פון דער היילונג, די רעקאָנוואַלעסצענץ געהט נאָרמאַל, רעצידיוען זענען אויסגעשלאָסען... עס בלייבט נאָך איבער צו ענטשיידען אין וואָסער טאָג פון דער אויסהיילונג קאָן מען דעם קראַנקען אויפהענגען.

יאָ, דאָס איז נישט קיין פינסטערער וויץ ווייל סוף כל סוף, אויב אַזוי איז די דעציזיע פון געזעץ, מוז דאָך עמיצער וועגען דער פראַגע דעצידירען. ווער איז דאָ קאָמפּעטענט? סיידען דער דאָקטאָר. שטעלט אייך פאָר די ראָלע פון דאָזיגען דאָקטאָר.

און זאָגט, צי די דאָזיגע אַרטיקלען דערמאָנען נישט לויט זייער גייסט יענע אַלטע געזעצן, לויט וועלכע מ׳האָט נישט געטאָרט אויספיהרען קיין טויט־שטראָף איבער אַנ׳אונשולדיג מיידעל, און צוליב דעם פלעגט דער תליון פאַר דער עקזעקוציע די פערמשפּטע פערגוואַלדיגען..

עס וועט עמיצער פרעגען, זאָגט באָי זשעלענסקי, וואָס זשע וואָלט איהר געוואָלט: מען זאָל אויפהענגען א שוואַנגערע פרוי, אָדער א קראַנקען אין היץ, אָדער א גייסטיג קראַנקען? און ער ענטפערט: די תשובה איז א גאַנץ איינפאַכע: מיר ווילען בכלל נישט מען זאָל הענגען. — אָט די צוויי קליינע פּאַראַגראַפען אַגיטירען בעסער געגען טויט־שטראָף, ווי דאָס וואָלטען געקאָנט טון גאַנצע הומאַניטאַרע טראַקטאַטען. עס טאָר נישט עקזיסטירען א זאַך, וואָס שאַפט די נויטווענדיגקייט פון אַזעלכע מיאוסקייטען, געגען וועלכע עס עמפּערט זיך די מענשליכע נאַטור. א שרעקליכע זאַך טאָר נישט דערצו זיין פלאַך און לעכערליך.

יודען אַרויסטרייבען פון לאַנד

דער אַנטיסעמיטישער פּראָגראַם פון די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטען

טורין, (י.ט.א.) דער נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישער דעפּוטאַט גערינג, וועלכער ווערט בעטראַכט אַלס היטלער׳ס רעכטע האַנד, האָט אין אַ געשפּרעך מיט׳ן פאָרשטעהער פון דער איינפלוסרייכער טורינער צייטונג „גאַזעטאַ דעל פּאָפּאָלאָ"— פּיעטראַ סאַלאַרי ברייט אַרומגערעדט דעם יודישען פּראָגראַם פון די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטען. גערינג האָט געשילדערט גענוי די בעקאַנטע נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישע טעאָריעס און געהט דאַן איבער צום „געפאַהר" מצד די גאַליציאַנער און רוסישע יודען", וועלכע ווערען אין „דריטען רייך" זיכער אַרויסגעטריבען ווערען פון דייטשלאַנד.

מיר וועלען אַלע יודען — האָט ערקלערט גערינג — בעזייטיגען פון די פיהרענדע פּאָסטענס פון דער פּרעסע, טעאַטער און פילם, פון דער שולע און די הויכשולען, גערינג האָט געלייקענט די קלאַנגען, אַז די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטען וועלען אָנווענדען טויט־שטראָף לגבי די יודען. „דער אָנשטענדיגער יודישער סוחר, וועלכער וועט בלייבען אין דייטשלאַנד אַלס פרעמדער, וועט געניסען פון שוץ פון געזעץ צוגלייך מיט אַנדערע פרעמדע".

„גאַזעטאַ דעל פּאָפּאָלאָ" פערזעהט גערינג׳ס אויספיהרונגען מיט א בעמערקונג, אַז דאָס פאַשיסטישע איטאַליען, וועלכע בעטראַכט די יודען אַלס אויסגעצייכענטע בירגער, האָט נישט קיין פערשטענדניש פאַר אַזאַ אויסברוך פון יודען־האַס. דער דאָזיגער האַס איז זיינע פערשידענע פאָרמען ווירקט אָפּשטויסענד אויף די איטאַליענער.

פאר אונזערע קינדער

וועכענטליכע בייל׳אגע פון „נייעם פאלקסבלאט“

א חוב

פערלעש מיר נישט די פרייד.
פערלעש מיר נישט די האפנונג,
איך דארף אויף מארגען אנגרייטען
פאר מיינע קינדער ברויט.

איך האב זיי נאר וואס איינגעוויגט
זיי צוגעזאגט א — וועלט.
און איינגעשלאפען גלויביגע
מיט זילבערלעך פון געלט.

דאס האב איך זיי געגעבען שוין
אויפ׳ן אוצר אנ׳אדרויף — — —
איך טראכט עפעס א תירוצ׳ל
אויף אט דעם גרויסען חוב.

וואס אמת איז דאך אמת
איך בין שולדיג זיי א סך — —
נאר כ׳וועל זיי מוזען אויסצאהלען
אזוי, צוביסלעך.

איך וועל זיי מוזען אויסזאגען
ווייזט אויס דעם גאנצען סוד:
איך האב אויך א גרויסען אוצר
דארטען ערגעץ־וואו — ביי גאט.

ער צאהלט מיר אויכעט גראשענווייז,
נאר וואס קען איך דען טון?
כ׳זאל לויפען און ארויסכאפען
פון זיינע הענט די זון?

איז גוט דערווייל אביסעלע
(א זשעדנער איז א נאר)
איז גוט דערווייל די ארימקייט —
א דאנק איהם אויך דערפאר.

די ארימקייט קאן אויסוואקסען
און ווערען זעהר רייך.
איהר ווייסט דאך: אז א קרוב איז
צום ים דער קלענסטער טייך.

י. י. סיגאל.

—=):0:(=—

די בריק און דער טייך

צווישען בריק און וואסער
געהט אנ׳אלטע טענה:
— דו ביזט מיינע —
זאגט דער טייך.
— דו ביזט מיינער —
זאגט די בריק.
עס האלט שיער נישט ביי שלא׳ן
א גליק,
געקומען איז געשוויבט
דער ווינט
און גלייך
צוביידענס שטאלץ געמאכט אנ׳עק,
ער האט גענומען אזוי שטארק בלאזען,
ביז ער האט געלאזען
דאס וואסער טרוקען ביז׳ן דעק
און די בריק אראפגעטראגען.

א. פ.

א סעודה׳לע

פישער. פישער, שטארק און גרויס,
נעם אונז פיש צו פאנגען;
אונזער שכן גייט באלד אויס,
קינדער — ברויט פערלאנגען.

נעם אונז אויף דיין שיפעל מיט,
ברענגען פיש צו קאכען;
הונגער האט זיך דארט צעגליט,
ברויט — א גאסט זיבט וואכען.

אונזער שכנ׳ס עלצטע קינד
ווערט ערשט מארגען זיבען;
מאמע ארבייט וואו אצינד,
טאטע — קראנק געבליבען.

גרייטען מיר א סעודה׳לע,
מארגען זיין מיניגעס;
צו דערפרייען יונגעלע
ברענגען מיר הייגט פענעס.

מאמע מיינע באקט א טארט,
אלץ צום טיש דערלאנגען;
פישער, שיף אונז צו דעם ארט,
פיש, נאר פיש צו פאנגען.

ס. גאלוב.

האלט רייז די צייהן!

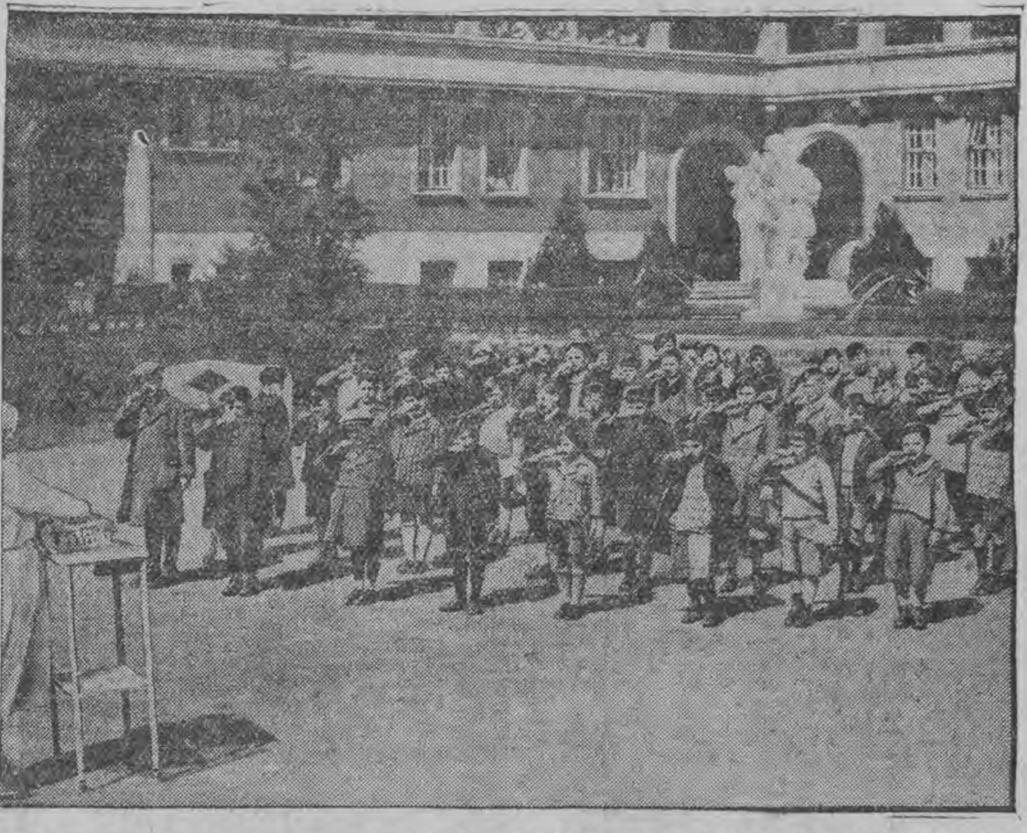

אין די ווינער שולען לערנט מען די קינדער ווי אזוי זיך צו פוצען צייהן מיט צאהנבערשטלעך.

דער הונט און די שאף

(פאבעל) — פון ח. י. פארבער

אין א הויף,
האט א הונט זיך אומגעדרעהט אפ און אויף
און געבילט.
א שאף, וואס האט זיך מיט איהר לעמעלע געשפילט
האט הונט׳ס בילען אזוי פערשטאנען:
— אז אין הויף איז קיינער נישט פערהאנען,
און דער הונט בילט,
איז עס געגען איהר געצילט.
טראכט זי נישט קיין סך,
און געהט ארויס מיט שפראך
— הער נאר אויס, דו כלב איינער;
ברעכען דארף מען דיר די ביינער!
פארוואס בילסטו אויף מיר?
נעם איך עפעס צו ביי דיר?...
אדער שטערט דיר מיין שפילען,
וואס דו הערסט אויף מיר נישט אויף צו בילען?
וועסט אליין זאגען, אז ניין!
נו, איז עס נישט פון דיר געמיין?!..

— שטראף מיך, שטראף,
דו נארישע שאף!
איך בין א הונט דערפאר,
אז יעדער נאר
זאל מיך בעליידיגען און פלאגען
מיט זיין מוסר זאגען...
אדער גאר מיך שלאגען,
גיס איך אמאל אויס מיין געפיהל
דורך א ביל,
שרייט מען: — זיי שטיל!
און באלד א קללה מיט א קלאפ,
פאלען אויף מיין קאפ.
אבער פארוואס און פארוועט?
יעדער איינער טוט וואס ער קען...
דו גיסט מילך און וואל,
דער זינג־פויגעל — זיין שעהן קול;
דער אקס — זיין קראפט,
די ביהן, זיסען האניג־זאפט.

און מיין בילען קומט צונויף,
אפצוהיטען איינעמס האב און גוטס.
וואס־זשע מעקעסטו
נארישע דו?
א רעכטער הונט קען לאנג נישט זיין שטיל;
ער מוז גאנץ אפט געבען א ביל.
— ביסט אפשר גערעכט,
דיין ענטפער איז גאר נישט שלעכט!
(ענטפערט איהם צום סוף
די שאף)
זאל זיין
ווי דו רעדסט מיר איין...
אבער — איך וועל דיר זאגען קורץ און שארף:
ווען דו זאלסט נאר בילען ווען מען דארף,
וואלט נישט שלעכט געווען...
אבער, מיר זעהען
אז דו בילסט פיל מאל דאן,
ווען קיין בעדערפניש איז אין דעם נישט כלל האן...
גראד צו אומשולדיגע ווייזטו ארויס,
ווי דיי זהינטישקייט איז גרויס...
און אפטמאל, אומגערעכטערהייט,
איז דיין בילען מיט א ביס בעגלייט.
— — — — — — — — —
אזוי איז דער, וואס זיין צונג איז שארף,
נאר ער נוצט זי נישט דאן, ווען מען דארף...

גאנץ תורה איז איין נאכט

פון צביה גרינגלאז

משה׳לע און יצחק׳ל זענען געווען צוויי חברים,
האבען געלערנט ביי איין רבין. צוזאמען אנגע־
[ע]ן אלף־בית, נאכדעם חומש, און צו אכט יאהר
[ע]ן זיי שוין געלערנט גמרא.
[א]לע טאטעס און מאמעס האבען מקנא געווען
[משה׳]לע׳ס און יצחקל׳ס עלטערען, און אלע אין
[...]טעל האבען די צוויי קינדערלעך ליב געהאט.
רבי, אבער, פלעגט זיי נישט שאנעווען. ווי
זיי האבען געקענט האט דער רבי געוואלט
[...]לען קענען נאך בעסער, און ער פלעגט זיי אפט
[...]ייען די אויערען פאר פערטראכטען זיך אמאל
[...]ן לערנען. און געטראכט האבען דאן די
יונגלעך טאקע וועגען דער גמרא. די קינדערשע
[...]לעך האבען נישט אזוי לייכט אויפגעכאפט
[...]ם שיעור און זיי האבען געפרובט געפינען אין
[...]רע קליינע מח׳לעך ענטפערס אויף די שווערע
[קשי]ות. האט אבער דער רבי נישט געלאזט טראכ־
[...]ען, און דאס לערנען איז זיי אנגעקומען שווער.
[...] פלעגען זיי האבען נאר צווישען מנחה און
[...]מעריב. דאן פלעגען זיך א סך חדר־יונגלעך פער־
[...]לויבען היגטער׳ן אויוען און דערצעהלען מעשיות.
איינמאל איז געקומען א מגיד אין שטעטעל
[...]ריין. א מגיד קען א סך מעשיות, ווייל א מגיד
[...]אהרט פון שטאט צו שטאט, און אין יעדער שטאט
[...]מט איהם צו א נייע מעשה — איז א מגיד בעלא
[...]ן מיט מעשיות.
זיצט זיך אזוי דער מגיד אין בית מדרש,
[צו]ווישען מנחה און מעריב, און דערצעהלט פון
[...]ע מעשיות. ארום איהם זיצען בעלי בתים און
[...]ען זיך צו. די יונגלעך פון היגטער׳ן אויוען
[...]ען זיך צו בעהנטער און הערען זיך אויך צו.
און דער מגיד דערצעהלט, וואס עס האט זיך
[...]ראפען אין א ווייטער, ווייטער שטאט מיט
יונגעלע, וועלכע מען האט גערופען חיים׳על.

— חיים׳ל, — דערצעהלט דער מגיד, — איז
איינמאל שבת פארנאכט ענטשלאפען געווארען אין
דער גרויסער שול, אין וועלכער מען פלעגט דאוו־
נען נאר שבתים. דער שמש פון שול, נישט בעמ־
ערקענדיג חיים׳קען, האט נאכ׳ן דאוונען אויס־
געלאשען דאס ליכט, פערשלאסען די שול, און
אוועק אהיים, חיים׳קען האט קיינער נישט געזוכט,
ער האט קיינעם נישט געפעהלט, ווייל ער איז
געווען א יתום. שלאפט זיך אזוי חיים׳קע אין שול
גאנץ געשמאק, זיין קליין הענטעלע אונטער׳ן קאפ,
און עס חלומט זיך איהם גוטע, זיסע חלומות,
עס חלומט זיך איהם, אז עס זיצט לעבען איהם
זיין מאמע און זינגט איהם א וויג ליד, און שטילע,
ליבע קלאנגען בעגלייטען איהר געזאנג, אט הערט
ער ממש זיין מאמעס קול — און איהם איז אזוי
גוט, אזוי גוט.
פלוצלונג ווערען די טענער העכער און העכע־
ר, ביז דאס שטילע וויג־ליד ווערט דערטרונקען אין
ווילדע קלאנגען פון טאצען, פויקען און טרומיי־
טען. די טענער פון אט דער אומגעלומפערטער
מוזיק ווערען אלץ שטארקער און שטארקער; עס
דוכט זיך חיים׳קען, אז וועלטען שפאלטען זיך —
און מיט א געשריי פון שרעק כאפט זיך חיים׳קע
אויף.
און חיים׳קע דערזעהט, אז די שול איז פול
מיט מתים. ארום איהם שטעהען די שלעכטע מתים
און ווילען יהם שלעכטס טון. אבער די גוטע
די שלעכטע מתים און גראטעוועט איהם און איהם
מתים זענען מערדער, און זיי האבען פערטריבען
אויסגעלערנט די גאנצע תורה, און אלע זיבען
חכמות, און אלע זיבעציג לשונות אין דער איין
נאכט. אויף מארגען האט שוין חיים׳ל געקענט
זיין דער גרעסטער רב אין דער גרעסטער שטאט.
דאך מגיד האט די מעשה געענדיגט. דער
עולם צעגייט זיך. משה׳לע און יצחק׳ל פערבלײ־
בען נאך אין בית מדרש איבערצוחזר׳ן דעם שעור.
זיי שאקלען זיך איבער דער גמרא, ברעכען
זיך די מוח׳לעך, זוכען צו פערשטעהען, נאר עס
איז שווער. פלוצלונג רופט זיך אן יצחק׳ל צו
משה׳לען.
— ווייסטו וואס, משה׳לע, לאמיר אויך גיין
אויף א נאכט אין שוהל, וועלען אויך אונז די גוטע
מתים אויסלערנען די גאנצע תורה אין איין נאכט
און מיר וועלען פערשפארען אזוי פיל מאטער׳ען
זיך גאנצע טעג איבער דער גמרא.
— ס׳איז טאקע גוט אויסצולערנען די גאנצע
תורה אין איין נאכט, — זאגט משה׳לע, — אבער
וואס וועסטו טאן, אז די שלעכטע מתים וועלען
גובר זיין?
— עס איז דא א מיטעל, — זאגט יצחק׳ל, —
מיר וועלען די גאנצע צייט זיצען און לערנען
און אויף א מינוט אפילו נישט מפסיק זיין, וועלען
די שלעכטע מתים קיין שליטה נישט האבען.
— און פון וואנען ווייסטו, אז לערנען איז א
סגולה אנטקעגען שלעכטע מתים?
— א, איך ווייס עס שוין פון לאנג.
— נו, אויב אזוי, אויב עס העלפט, איז גוט,
טו לאמיר גיין.
די צוויי חברים הויבען זיך אן גרייטען אין שול
אריין. זיי זאגען קיינעם נישט אויס. זאל עס דער־
ווייל בלייבען א סוד. זיי נעמען גמרות, ליכט,
שוועבעלעך, און לאזען זיך אוועק, שפעט ביינאכט,
אין שול אריין.
און די שול פון דעם שטעטעל, וואו משה׳לע
מיט יצחק׳לן האבען געוואוינט, איז געווען זעהר
שפאלטע.
קיינער אין שטעטעל — נישט קיין טאטעס,
נישט קיין זיידעס און נישט קיין עלטער, עלטער־
זיידעס האבען נישט געוואוסט, ווען מען האט די
שול געבויט. זי איז שוין אלט געווען אפשר
פינף־זעקס הונדערט יאהר. און געשטאנען איז די
שול אין א זייט פון שטעטעל אויפ׳ן וועג צום
בית עולם. געווען איז די שול זייער גרויס,
הויך, קאלט און אפגעלאזען, ווייל געדאוונט אין
איהר האט מען נאר שבתים. אין די מיטענוואכיק־
טעג איז זי געווען פערשלאסען, פערלאזען פון
מענשען. און אין שטאט האט מען גערעדט, אז
ביינאכט האלטען זיך דארטען אויף מתים און
שדים.
אט אין דער שול האבען די צוויי העלדישע
חברים׳לעך, האלטענדיג די ציצית אין זייערע הענט
לעך און מורמעלענדיג „שמע ישראל“, זיך אריינגע
גנב׳עט שטילערהייט דורך א זייטיגען אריינגאנג.
דער פחד איז גרויס. די הענטעלעך טרייסלען
זיך. שווער אנצוצינדען דאס ליכט. אבער דער
חשק צו לערנען תורה איז גובר די מורא. זיי ציג־
דען אן דאס ליכטעל און זעצען זיך לערנען, זיי
רעדען נישט אויס קיין ווארט, האבען מורא מפסיק
צו זיין, כדי די שלעכטע מתים זאלען איבער זיי קיין
שליטה נישט בעקומען.
דערווייל איז א יוד דורכגעגאנגען פערביי
דער שול, זעהט ער, אז אין שול ברענט א ליכט
און שאטענס בעוועגען זיך אויף די ווענט, ווערט
ער שטארק דערשראקען. לויפט ער אוועק און וועקט
אויף דעם שמש פון שול. האט דער שמש אויך
מורא אריינצוגעהן אין שול. לויפט ער אוועק און
וועקט אויף נאך מענשען, ווערט א טומעל, און עס
כאפען זיך אויף נאך מענשען — ביז עס קלויבט זיך
צונויף, ארום דער שול, א גרויסער עולם.
און משה׳לע מיט יצחק׳לן זיצען און לערנען —
זענען נישט מפסיק. זיי הערען דעם טומעל אין גאס
— מיינען זיי, אז דאס קומען די מתים. און זיי
לערנען נאך געשמאקער, נאך העכער. ביז א פאר
חברה׳לייט האבען אנגעהויבען ווארפען שטיינער
אין פענצטער.
משה׳לע און יצחק׳ל האבען געמיינט, אז דאס
זענען די שלעכטע מתים, וואס קומען זיי שלעכטס
טאן. האבען זיי שוין נישט געקענט מעהר גובר
זיין זייער מורא, און מיט א געשריי: „אוי, מאמע,
ראטעוועט!“ האבען זיי א שפרונג געטאן דורכ׳ן
פענצטער און זענען עטלאפען.

—=):0:(=—

דאָס גוטע און דאָס שלעכטע

איינדרוקען פון אַ דורכרייזענדען איבער שטעט און שטעטלעך פון דעם נייעם רוסלאַנד

פון ב. סמאָליאַר.

— איהר זייט דורכגעפאָהרען אַ היבש ביסעל פון סאָוויעט־רוסלאַנד — זאָגט מען מיר אין מאָסקווע — איהר זייט געווען אין די גרויסע אינדוסטריעלע שטעט און אין די קליינע, פערוואָרפענע שטעטלעך, אין אַלטע יודישע צענטערס און אין נייע יודישע קאָלאָניעס, אין אוקראַינע און אין ווייס־רוסלאַנד, אין די צענטראַלע פלעצער פון אונזער לאַנד און אין דער ווייטער קרים, — וואָס דענקט איהר וועגען אונז?

— מיין מיינונג — בין איך קלאָר און אויפריכטיג — איז, אַז עס געהט דאָ ביי אייך אָן אַ געוואַלדיג גרויסע אַרבייט, אַ ריזיגע אַרבייט, מען קאָן זאָגען אַ קאָלאָסאַלע. מענשען, אמת, פערלירען דאָ זייער געזונד, זייער וואוילזיין, זייער נאָרמאַלען לעבען; מען צווינגט אויף זיי אַרויף זאַכען געגען זייער ווילען. אָבער עס ווייזט אויס, אַז אַנדערש קאָן עס נישט זיין. אין אַזאַ לאַנד ווי רוסלאַנד. ווייזט אויס, אַז מען מוז צווינגען מענשען, אין אַזאַ לאַנד ווי רוסלאַנד, — אַ לאַנד פון הונדערט און זעכציג מיליאָן איינוואוינער, — איז, ווייזט אויס, צוואַנג אַלעמאַל געווען טיילוויז אַ נויטווענדיגקייט, און איצט אויך.

נאַטירליך, מען קאָן זיין מיט דער מיינונג, אַז דער איצטיגער שוואונג, דער איצטיגער פערנעהם אייערער, וואָס קאָסט מענשען אַזוי פיל פון זייער פשוט'ער עקזיסטענץ, איז אַביסעל אַ צו גרויסער, אַ צו געאיילטער; מען קאָן זאָגען, אַז קיין לאַנד איז נישט בערעכטיגט צו פאָדערען פון איהר בעפעלקערונג אַזעלכע גרויסע קרבנות, און אַזוי פיל וויפיל איהר פאָדערט; מען קאָן זאָגאַר זאָגען, אַז צוליב אייערע גרויסע אַמביציעס צו בויען אַ סך עקספּלואַטירט איהר אייער בעפעלקערונג מעהר ווי דאָס איז מענשליך בערעכטיגט. אָבער אַלס אייער פערענטפערונג שטעהט דאָס, וואָס איהר זייט ערב אַ מלחמה — ערב אַ גרויסער מלחמה, — און איהר מוזט דערפאַר אַריינכאַפּען, וואָס גאָר פאַר אַ דערגרייכונגען איהר קאָנט.

די וועלט, די קאַפּיטאַליסטישע וועלט, בין איך זיכער, וועט אייך נישט שווייגען. זי וועט אייך נישט לאָזען גלאַטיג דערפיהרען אייערע איצטיגע פּלענער און אַרבייט צו אַן ענדע. איצט שווייגט זי נאָך דערווייל, זי שווייגט דערפאַר, ווייל אייער אַרבייט — איינשליסענדיג אייער פינף־יאָהריגען פּלאַן — איז פערהעלטנישמעסיג זעהר אַ מאָגערע. זי איז נאָך דערווייל גאַרנישט אין פערגלייך מיט דער אינדוסטריעלער ענטוויקלונג פון אַנדערע לענדער, פון לענדער, וואָס זענען אַפילו קלענער פון סאָוויעטען־פערבאַנד. דערווייל בעשטעהט אייער אַרבייט בלויז פון אינוועסטיציעס, בלויז פון בויען געביידעס, פון בויען פאַבריקען, וואָס אַרבייטען נאָך נישט. אָדער, וואָס זייער אַרבייט מיינט גאָר נישט פאַר די קאַפּיטאַליסטישע לענדער. דערווייל האָט איהר נאָך אויף אייערע פּלייצעס אַ גאַנץ שווערען און גרויסען יאָך דורכצוקומען אַפילו מיטן פויערימטום. אַפילו מיט יענעם פויערטום, וואָס איבערפלעכליך איז עס קאָלעקטיוויזירט, וואָס איבערפלעכליך האָט עס זיך אונטערגעגעבען און שווייגט.

קוים אָבער וועט אייך באמת געלונגען איבערצובויען דאָס דאָרף, און קוים וועלען אייערע פאַבריקען און זאַוואָדען ווירקליך אָנפאַנגען צו אַרבייטען, — קוים וועלען אייערע אינוועסטיציעס קאַפּיטאַלען ווירקליך אָנפאַנגען צו געבען רעזולטאַטען, — דאַן איז ביי מיר גאָר קיין צווייפעל נישט, אַז איהר וועט איך אַ שעהנעם פריהמאָרגען האָבען געגען זיך אַ מלחמה, אַ מלחמה אַ גוט אויסגערעכענטע און אַ גוט אָרגאַניזירטע.

אַ מלחמה אין איצטיגע צייטען איז אייגענטליך אַ שטעקען מיט צוויי עקען, קיינער קאָן נישט זאָגען, צי איהר וועט פערשפּילען אָדער גאָר אַרויס פון איהר די זיגער. די לעצטע מלחמה האָט אייך געבראַכט צו דער הערשאַפט אין רוסלאַנד, און אַ נייע מלחמה איצט, ווען דער ברייטער עולם איז איבעראַל אַרבייטסלאָז און אומצופרידען, קאָן אייך ברענגען צו דער הערשאַפט אויך אין אַנדערע לענדער. אַ מלחמה וועט אָבער מוזען פאָרקומען, און צו אַ מלחמה מוזט איהר, פערשטעהט זיך, זיך גרייטען.

זיך גרייטען צו אַ מלחמה, וואָס קיינער ווייסט נישט, ווען און פון וואַנען זי וועט אויסברעכען, הייסט זיין שטענדיג אין אַ נערוועזען צושטאַנד. אין דעם דאָזיגען נערוועזען צושטאַנד געפינט איהר זיך איצט, אין דעם סאַמע ברען פון אייער בוי־אַרבייט. איהר בויט, און איהר האָט מורא פאַר אַ מלחמה פון אַלע זייטען. איהר לעבט אין אַ שטענדיגען צושטאַנד פון מורא.

אַ בילד פון דער שווערער באַהן־קאַטאַסטראָפע ביי בענטהיים (דייטשלאַנד

דער בעריהמטער עקאָנאָמיסט פּראָפ. היינריך הערקנער, איז געשטאָרבען אין עלטער פון 69 יאָהר.

אייער מורא איז, לויט מיין מיינונג, אַ זעהר גוט בעגרינדעטע. טאַקע דערפאַר, ווייל איך בין אַזוי פיל אַרומגעפאָהרען איבערן לאַנד, קאָן איך עס זאָגען מיט מעהר קלאָרקייט ווי אַנדערע. דאָס לאַנד איז נאָך נישט מיט אייך אַפילו איצט, 15 יאָהר נאָכדעם ווי איהר זייט ביי דער מאַכט. אמת, נישטאָ איצט אין גאַנץ סאָוויעטען־פערבאַנד אַזעלכע אינעוועניגסטע קרעפטען, וואָס זאָלען זיין שטאַרק גענוג אייך אַראָפּצוואַרפען, אָבער שונאי אין אייער אייגען לאַנד — אַזעלכע האָט איהר גע נוג. שונאים צווישען פאָלק, שונאים, וואָס זענען גראָד נישט קיין פּאָליטישע געגנער אייערע, נאָ וועלכע זענען סתם אַזוי מענשען, וואָס ווילען ניש טראָגען דעם שווערען יאָך פון נויט, וואָס איי צווינגט אויף זיי אַרויף.

אין אַ צייט פון מלחמה ווייס איך נישט וו די דאָזיגע אומצופרידענע על ... וועלען שט הען. אין אַ צייט פון מלחמה, ווען אייער טראַנ פּאָרט וועט זיין געקריפּעלט, ווען דאָס גאַנצע בר אייערס וועט מוזען געשיקט ווערען אויפ'ן פראָ פון דער אַרמיי, ווען דאָס לאַנד וועט נישט האָ וואָס צו עסען. ווייס איך נישט, וואָס די דאָז מאַסען פון פשוט'ע אומצופרידענע מענשען ו לען זאָגען.

אויף דעם לאָזונג „ברויט און פרידען" ה איהר אין רוסלאַנד געקומען צו דער מאַכט. ה געשריען „ברויט און פרידען" קאָנט איהר אַ די מאַכט פערלירען. דאָס ווייסט איהר גאַנץ און דערפאַר טאַקע זייט איהר אַזוי נערוועז, ח האָט איהר אַזוי מורא פאַר אַ מלחמה.

אונטער דער שטענדיגער שרעק פון אַ ענדער מלחמה, איז קיין וואונדער נישט, וואָס ווילט אַריינכאַפּען מעהר בוי־מעגליכקייטען לאַנד; וואָס איהר ווילט אויסנוצען די צייט, מען לאָזט אייך דערווייל צורוה און אויפשט וואָס מעהר פאַבריקען, וואָס מעהר זאַוואָדען, מעהר אינדוסטריעלע אונטערנעהמונגען. אין אַ פון מלחמה איז דער טראַנספּאָרט (די באַהנען) די שווערע אינדוסטריע (די פאַבריקען) די צוויי וויכטיגסטע פאַקטאָרען, וואָס קאָנען פען דער אַרמיי צום זיג.

אָט פאַרוואָס איהר בויט איצט אַזוי האַסט, און אָט פאַרוואָס איך מוז אייך פע פערען פאַר אייער צווינגען מיט אַ שטאַרקער די הונדערט זעכציג מיליאָן איינוואוינער אַז זיי זאָלען ברענגען אַזעלכע אומענשליכ בנות. איהר מוזט עס טון, איהר מוזט ע דערפאַר, ווייל יעדען טאָג, וואָס מען לאָזט צורוה איז פאַר אייך אַ טאָג אַ געוואונענ דער טאָג, וואָס מען טשעפּעט אייך נאָך ד נישט, איז פאַר אייך לופט, איז פאַר אייך וואָס איהר מוזט אויסנוצען אַמברייטסטען צו שטאַרקען נאָך אַ שטיקעל פון אייערע א פּאָזיציעס.

(סוף — מאָרגען).

BAJKA קלאַנג־קינאָ־טעאַטער
פראַנציסקאַנער 31a
היינט און פאָלגענדע טעג!
קריג און ליבע
מעכטיג מייסטערווערק מיט
GARY COOPER
אין דער הויפּטראָל.
אויסערן פּראָגראַם: אַ פּראַכטפולע קאָמעדיע.
אָנהייב טעגליך 4,30 נאָכמ. שבת זונטאָג 12 ביינאַכ. אויף די 1־טע כע... זענען אַלע פּלעצער צו 40 און 50

יעדער אַבּאָרט איז שעדליך

אַ דריטעל פאַלשע שוואַנגערשאַפט קומען פון קינסטליכע אַבּאָרטען

פּראָפ. מאַנדעלשטאַם פון לענינגראַד קומט אויפ'ן סמך פון זיינע בעאָבּאַכטונגען און צאָלען צו דעם בעשלוס, אַז פון 1000 קינדערלאָזע פרויען איז ביי 35 פּראָצענט נישט געפונען געוואָרען קיין אַנדער גרונט פאַר זייער קינדערלאָזיגקייט, ווי נאָר דער קינסטליכער לעגאַליזירטער אַבּאָרט.

דער לעגאַליזירטער אַבּאָרט האָט אויך אַ ווירקונג אויפ'ן געזונט און אַרבייטספעהיגקייט פון דער פרוי. ביי 50 פּראָצ. לעגאַליזירטע אַבּאָרטען זענען געבליבען כראָנישע קראַנקהייטען, וועלכע האָבען פערלאַנגט אַ לאַנגע בעהאַנדלונג. אין דער צייט זענען די פרויען נישט אימשטאַנד געווען ווי געוועהנליך צו אַרבייטען. די סיבה פון דעם ליגט אין די פערשידענע קליינע אינפעקציעס, וועלכע קומען פאָר אויף יעדען שריט ביים קינסטליכען לעגאַליזירטען אַבּאָרט. נישט ווייניגער וויכטיג און אינטערעסאַנט אין דער מעדיצינישער הינזיכט מוז אנערקענט ווערען דער פאַקט, אַז דער קינסטליכער אַבּאָרט פערגרעסערט די צאָהל פון שווערע געבורטען. אַזוי למשל, די פאַלשע לאַגע פון מוטער־קוכען איז אַ שווערע קאָמפּליקאַציע ב יידער געבורט און איז אָפט פערבונדען מיט גרויסער סכנה פאַר דער געווינערין. אַזוי אַרום זעהען מיר פון דעם גרויסען רוסישען עקספּערימענט פאָלגענדעס:

1. די מאָטיוון פאַר דער לעגאַליזאַציע פון אַבּאָרט זענען נישט קיין נייע אידעאָלאָגיע און נייע מאָראַל אַ נישט לייקענען פון ביאָלאָגישע פּרינציפּען אָבער אַנ'אַנערקענונג, אַז די מלוכה איז נישט בכח אין פולער מאָס צו פערטיידיגען דעם קינד און די מוטער.

2. די פריהערדיגע פולקאָמע אַבּאָרט־פרייהייט איז פערביטען געוואָרען אויף אַ געזעצליכער רעגולירונג.

3. די לעגאַליזאַציע פון אַבּאָרט האָט נישט פערקלענערט די צאָהל פון אַבּאָרטען, נאָר פערגרעסערט.

4. די לעגאַליזאַציע פון אַבּאָרט האָט נישט אויסגעראָט די געהיימע אַבּאָרטען מיט זייער גרויסער צאָהל קראַנקהייטען און טויט־פאַלען.

5. דער קינסטליכער לעגאַליזירטער אַבּאָרט מוז בעטראַכט ווערען פאַר אַ קוואַל פון אַ גאַנצער רייהע קראַנקהייטען.

6. די פּאָזיטיווע זייט פון דער לעגאַליזירונג בעשטעהט אין דעם, אַז די אַבּאָרטען, וואָס ווערען אויסגעפיהרט אין אַ קלינישער אומגעבונג, זענען צום ווייניגסטען געפעהרליך.

7. די לעגאַליזאַציע פון אַבּאָרט האָט נישט פערקלענערט דעם נאַטירליכען צו־וואוקס פון דער בעפעלקערונג, וועלכער געהט אין רוסלאַנד כסדר אין נאָרמאַלען טעמפּ.

הגם די אַבּאָרטען־פּראָבלעם איז נישט געלעזט געוואָרען אין רוסלאַנד, געפינען מיר אין אייראָפּע אַ גרויסע צאָהל פון די, וועלכע זענען גרייט נאָכצופאָלגען דעם ביישפּיל פון רוסלאַנד, די שטרענגע אָנהענגער פון דער ביאָלאָגישער טעאָריע אַנערקענען אַליין, אַז עס האָט זיך איצט געשאַפען אַן אוממעגליכער צושטאַנד. אַזוי, למשל, האָט אין דייטשלאַנד די דאָקטוירים־קאַמער געפּרובט לעזען די פראַגע און אַ גרויסע צאָהל פון זיי האָט זיך אַרויסגעזאָגט פאַר דער לעגאַליזאַציע. למשל, דער בעריהמטער פּראָפעסאָר פראַנץ אין בערלין האָט אויף איינער פון די דיסקוסיע־זיצונגען איבער'ן אַבּאָרט, אָפּגעשטעלט די פראַגע, „צי זאָלען מיר נישט געהן אויפ'ן וועג פון רוסלאַנד" ? ער איז צו דעם געצוואונגען געווען דורך די בעאָבּאַכטונגען, וועלכע ער האָט געמאַכט טעגליך זעהענדיג וויפיל קרבנות ווערען געבראַכט דעם „מולך" פון געהיימען אַבּאָרט, זעהענדיג די גרויסע אַרמעע אָפּטרייבערס, די גאַנצע אַבּאָרט־אינדוסטריע, וואָס האָט זיך בעהאַלטען אין טונקעלע ווינקלען, וואָס עקספּלאָאַטירען אומברחמנות'דיג זייערע קרבנות און שפּעקולירען אויף דער שווערער לאַגע פון די פרויען, וועלכע ווענדען זיך צו זיי, כדי צו פערניכטען די פרוכט. פונדעסטוועגען איז דער פּאַראַגראַף 218 נישט אָפּגעשאַפט געוואָרען, און נישט לאַנג האָבען מיר געהערט דעם פּראָצעס געגען ד"ר וואָלף, וועלכער האָט געפּרובט דורכצופיהרען אין לעבען זיינע אַנשויאונגען איבער'ן אַבּאָרט. מיר זעהען, אַז דער געזעץ און דאָס לעבען געהען אין דער הינזיכט אין פערשידענע ריכטונגען.

אין נייעם לעטלענדישען קרימינעלען קאָדעקס איז געמאַכט געוואָרען אַ פּרוב אָפּצוטרעטען פון דער אַלטער ליניע און אַריינצוברענגען אַ נייעם שטאַנדפּונקט. מיר מיינען דאָ די לעגאַליזאַציע פון אַבּאָרט אין פאַל פון פערגוואַלטיגונג און מחמת אייגענישע מאָטיוון, כדי צו פערהיטען די געבורט פון דעפעקטיווע קינדער.

דער לעטלענדישער געזעץ־קאָדעקס האָט דאָ געגעבען אַ משל פון טשעכאָסלאָוואַקישען, וועלכער שטעלט זיך אויף אַ מעהר ליבעראַלען שטאַנדפּונקט. אָט די דאָזיגע נייע מאָטיוון זענען ביז־איצט אין די פריהערדיגע קרימינעלע געזעצען פון אַלע פעלקער, וואָס שטעהען אויף די שטראָפּבאַרקייט פון אַבּאָרט, נישט אַנערקענט געוועזען. מיר זעהען, אַז די מאָדערנע געזעצגעבונג אַנערקענט פאַמעלעך די נויטווענדיגקייט צוצופאַסען די פּראָבלעם צו די פאָדערונגען פונ'ם לעבען. אַ גרויסע גרופּע שטעהט אויף דעם שטאַנדפּונקט, אַז צו דער קאַטעגאָריע פון פערגוואַלטיגטע פרויען מוז אויך צוגערעכענט ווערען די צאָהל פון פערפיהרטע יונגע מיידלעך, וועלכע בלייבען אין פאַל פון שוואַנגערשאַפט. אָפט אָהן מאַטעריעלע און מאָראַלישער שטיצע נישט נאָר מצד דעם שולדיגען מאַנספּערזאָן, נאָר אויך מצד איהר פאַמיליע און דער געזעלשאַפט, מחמת דעם בילדען די דאָזיגע מיידלעך אַ גרויסען קאָנטינגענט פון די, וועלכע פאַלען אַריין אין זייער פערצווייפעלטער לאַגע אין די הענד פון טונקעלע עלעמענטען און ווערען נישט נאָר מאַטעריעל עקספּלואַטירט, נאָר בעצאָהלען אָפט מיט זייער געזונד און לעבען פאַר דעם ריזיקירטען שריט, נישט געלעזט איז די פּראָבלעם בנוגע די פרויען, וועלכע עס האָבען אַ סך קינדער און פאַר וועלכע אַ נייע שוואַנגערשאַפט איז אַ לאַסט פאַר זייער געזונד, נאָכמעהר דערפאַר, וואָס די סאָציאַלע לאַגע פערערגערט זיך כסדר. פאַר דער לעצטער קאַטעגאָריע פערלאַנגט אַ גרופּע, מען זאָל אַנערקענען סאָציאַל־מעדיצינישע מאָטיוון צום אויספיהר פון אַבּאָרט. זיי פערלאַנגען, אַז עס מוז ביי דעם אויפגעשטעלט ווערען אַ שטרענגער קאָנטראָל און אַ ספּעציעלע קאָמיסיע, וואָס זאָל בעשטעהן פון מלוכה'שע און געזעלשאַפטליכע פערטרעטער, וועלכע עס זאָל אין יעדען איינצעלנעם פאַל נעהמען אויף זיך די גאַראַנטיע, אַז עס וועלען נישט פאָרקומען קיין מיסברויכען, די מלוכה זאָל שיצען די פרוי פון געפאַהרען פון געהיימען אַבּאָרט.

ווי מען זאָל אָבער נישט זוכען צו פערברייטערן די ראַהמען פאַר'ן לעגאַלען אַבּאָרט, מוז מען דאָך אָבער פון מעדיצינישען שטאַנדפּונקט אַנערקענען, אַז יעדער אַבּאָרט איז שעדליך פאַר'ן געזונד פון דער פרוי. די גאַנצע פּראָבלעם וועט נישט, נאָך מיין מיינונג, געלעזט ווערען אויפ'ן געזעצגעבערישען אופן, נאָר אין דעם מאָמענט, ווען די וויסענשאַפט וועט געפונען אַן אַבסאָלוט־זיכערן מיטעל, וועלכער זאָל געבען די מעגליכקייט לייכט יעדען צו רעגולירען די בעפרוכטונג.

דר. ב. הערצפעלד.

נײַער פֿאָלקסבלאַט

דאָס לאָדזשער לעבען

נײַער פֿאָלקסבלאַט

מיטוואָך כו 1 אייר תרצ"ב

יוני

זון-אויפגאַנג 3.26
זון-אונטערגאַנג 7.41

פּאַבאַר פון יאָהרגאַנג 1911

הײַנט דעם 1-טען יוני ד. י. דאַרפֿען זיך שטעלען:

פֿאַר דער פּאַבאַר-קאָמיסיע נומער 1 (נאַרו-טאָוויטשאַ 75) די פּאַבאַרקאָוועס פון יאָהרגאַנג 1911, וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון 5-טען פּאָל. קאָמיסאַריאַט, וועמענס נעמען ס'הויבען זיך אָן מיט די ליטערעס:

K (פון Ki ביז'ן סוף)

מאָרגען, דאָנערשטאָג: G

פאר דער קאָמיסיע נומער 2 (אַנדזשעיאָווע 34) די פּאַבאַראָוועס פון יאָהרגאַנג 1911, וואָס וואוי-נען אויפ'ן שטח פון 7. פּאָליצײַ-קאָמיסאַריאַט מיט די פאמיליען-נעמען אויף די אותיות:

M O

מאָרגען, דאָנערשטאָג: S Sz Sch Ś

פֿאַר דער קאָמיסיע נומער 3 (קאָשטשושקי 21) די פּאַבאַראָוועס פון 1910, וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 13-טען פּאָליצײַ-קאָמיסאַריאַט, וועמענס נעמען ס'הויבען זיך אָן מיט די אותיות:

F G I J K L Ł M N O P R S Sz Sch Ś T U W Z Ź

מאָרגען דאָנערשטאָג פון 6-טען פּאָליצײַ-קאָמיסאַריאַט אַלע אותיות, און פון 7-טען קאָמי-סאַריאַט אויף די אותיות: A B C D E H Ch

צו די פּאַבאַר-קאָמיסיעס דאַרפֿען די פּאַבאָ-ראָוועס מיטנעמען די פּעסער, אָדער פּערזענליכע דאָקומענטען אַרויסגעגעבען פון די פּאָליצײַ-קאָמי-סאַריאַטען, פּראָלאָנגאַציע און רעגיסטראַציע-קאַר-טען, וואָס זענען אויסגעשטעלט געוואָרען פון לאָדזשער מאַגיסטראַט, און בעשײַניגונגען וועגען פאַך און בילדונג.

די פליכט פון צושטעלען פּערזענליכע דאָקו-מענטען איז אויך חל אויף די פּאַבאַראָוועס פון קאַטעגאָריע ב., וועלכע האָבען די דאָזיגע בעשײַ-ניגונגען צוגעשטעלט צו די פּאַבאַר-קאָמיסיע אין די פריהעריגע יאָהרען.

פון האַנדעלס-געריכט

א צווייטען אופּאַדלאַשטש בעקומט א סוחר, וואָס צאָהלט נישט די ערשטע ראַטע פון ערש-טען אופּאַדלאַשטש. — קלמן בראוער רעגולירט אויף 20 פּראָצ.

אויף דער נעכטיגער זיצונג פון האַנדעלס-געריכט איז פּערפּעטוליכט געוואָרען צום צווייטען מאָל אַנ'אופּאַדלאַשטש דער פירמע יוסף מאיר ראָזענבלום, מאַנופאַקטור-סוחר, פּיעטריקאָווער 19.

דער ערשטער אופּאַדלאַשטש איז ראָזענבלו-מען פּערפּעטוליכט געוואָרען דעם 17 מאַי 1930. ער האָט שפּעטער רעגולירט אויף 40 פּראָצ. די ערשטע ראַטע איז געווען צאָהלבאַר דעם 24 מאַי 1932. היות ווי די ערשטע ראַטע איז נישט גע-צאָהלט געוואָרען, איז איהם צום צווייטען מאָל פּערפּעטוליכט געוואָרען אַנ'אופּאַדלאַשטש.

* * *

אויף דער נעכטיגער זיצונג האָט דאָס גע-ריכט בעשטעטיגט דעם רעגולאַציע-אָפּמאַך צווישען דער פירמע קלמן בראוער מיט די קרעדיטאָרען. בראוער רעגולירט אויף 20 פּראָצ.

דרייסטער רויב-אָנפאַל איז א וואוינונג

געבונדען די בעל-הבית'טע, פּערשטופּט איהר דאָס מויל און צוגערויבט 240 זל.

דעם רויבער דראָהט טויט-שטראָף

(א) אויף וואָזשינסקאַ 17 וואוינט די פאַ-מיליע נאַלער. דער מאַן, א לעהרער אין א פֿאָלקס-שולע איז אַוועק אין דער היים איז איבערגעבליבען זײַן 20-יעהריגע פרוי אירמאַ.

אַרום 1 מיטאָג, ווען די פרוי איז געווען פּערנומען בײַ דער קיך, האָט עמיצער אָנגעקלאַפּט אין דער טיר. אויף דער פראַגע: ווער קלאַפּט, האָט מען געענטפערט: „אַנ'אָרימאַן".

ווען די פרוי האָט איהם געוואָלט געבען א נדבה, האָט דער אומבעקאַנטער איהר דערלאַנגט א זעץ אין קאָפּ אַרײַן, אַזוי אַז זי איז אַוועקגע-פאַלען בעוואוסטלאָז אויף דער פּאָדלאָגע. דאָ האָט דער אָנפאַלער דעם קרבן געבונדען מיט שטריק, און דאָס מויל פערשטופּט מיט שמאַטעס. דאָן האָט ער גענומען נישטערען און זוכען אין די שאַפֿע און צוגענומען 240 זל. און אַנטלאָפען.

מיט א האַלבע שעה שפּעטער, האָט זיך דער פרוי אײַנגעגעבען אַרויסצונעמען די שמאַטעס פון מויל און רופען הילף.

דער אָנפאַלער ווערט געזוכט פון דער פּאָלי-צײַ. אויב ער וועט געכאַפּט ווערען, וועט ער געשטעלט ווערען פאַר א שטאַנד געריכט.

זי קומט זיך מאַכען חתונה-אַקטען

ערקלערט מען איהר, אַז זי האָט שוין חתונה געהאַט

סענסאַצ. אָפּערע פון א ברודער, וואָס האָט אויסגענאַרט בײַ זײַן שוועסטער טויזענד דאָלאַר

אברהם ראַכמאַן האָט עמיגרירט קיין אַמע-ריקאַ שוין מיט 20 יאָהר צוריק. ער איז שוין דעמאָלט געווען אַנ'אַלמן און איבערגעלאָזען אין לאָדז, כמעט אויף הפקר, 2 קליינע קינדער — א יונגעלע מיט א מיידעלע. די קינדער זענען ער-צויגען געוואָרען דורך משפחה אין לאָדז.

ראַכמאַן האָט זיך נישט געהאַט וואָס צו בעקלאָגען, וואָס ער איז אַרויס פון לאָדז און זיך בעזעצט אין טשיקאַגאָ. ס'האָט איהם אָנגעהויבען דאָרט צו געהען, ער האָט חתונה געהאַט דאָרט צום צווייטען מאָל מיט אַנ'אַמעריקאַנער אלמנה, וועלכע האָט איהם אַרײַנגעבראַכט א היבשען נדן, פון דעמאָלט אָן האָט איהם אָנגעהויבען זיך צו פיהרען אַלץ בעסער און ער איז טאַקע געוואָרען א גביר.

דעם אמת געזאָגט האָט ראַכמאַן וועגען זײַ-נע קינדער אין לאָדז נישט פערגעסען. ער האָט געשיקט געניג געלד, אַז די קינדער זאָלען זיך קענען ערציהען און אויסלערנען א מלאכה. ראַכ-מאַנס זוהן פישל איז געוואָרען א מעבעל-טישלער און האָט עושט נישט לאַנג חתונה געהאַט. די טאָכטער שבע האָט אמת אויך געקענט א פאַך, אָבער זי האָט געהאַט ווייניג אַרבייט און דער פאָטער אין אַמעריקאַ האָט געטרוימט די טאָכטער אַריבערצונעמען קיין אַמעריקאַ, ווייל קיין קינדער מיט דער אַמעריקאַנער אלמנה האָט ער נישט געהאַט. דאָס איז אָבער נישט געגאַנגען אַזוי לייכט. די אימיגראַציע-בעדינגונגען זענען געוואָרען אַלץ שווערער און איצט האָט בכלל נישט געקענט מעהר זײַן קיין רייד וועגען אַריבערנעהמען זײַן טאָכטער קיין אַמעריקאַ. אברהם ראַכמאַן האָט אָבער דאָך ווי עס איז געוואָלט פערזאָרגען זײַן טאָכטער און ער האָט אַהער געשריבען, אַז זײַן טאָכטער זאָל טון עפּעס א לייטישען שידוך אין לאָדז, מיט א מענש א בעל-מלאכה און ער איז דערפאַר גרייט צו געבען 1000 דאָלאַר נדן. היות אָבער, ווי גלאַט שיקען געלד אין דער וועלט אַרײַן איז נישט קיין יושר, האָט אברהם ראַכמאַן אין אַמעריקאַ בעשלאָסען, אַז ער וועט שיקען אין א לאָדזער באַנק אַרײַן 1000 דאָלאַר, בתנאי, אַז זיי זאָלען אויסגעצאָהלט ווערען ערשט דאַן, ווען זײַן טאָכ-טער וועט פאָרשטעלען אָפיציעלע חתונה-אַקטען אַזוי־אַרום, האָט ראַכמאַן געשריבען צו זײַן טאָכטער, וועט דער חתן וויסען, אַז ס'ליגען פאַר איהם אין באַנק טויזענד דאָלאַר און ער אַליין וועט האָבען די זיכערקייט, אַז דאָס געלד האָט די טאָכטער אָפּגענומען נאָכדעם ווי זי האָט חתונה-געהאַט.

שבע ראַכמאַן איז געווען גליקליך, דאָס געלד איז אָנגעקומען אין איינע פון די היגע גרעסטע באַנ-קען און זי האָט זיך אָנגעהויבען אַרומצוקוקען עפּעס וועגען א לייטישען מאַן.

שבע'ס ברודער אין לאָדז, וועלכער איז אויך בעריהרט געוואָרען פון קריזיס, האָט פער-שטעהט זיך געוואוסט פון דער גאַנצער געשיכטע. זײַן שוועסטער האָט זיך דאָך שטענדיג בעראַטען מיט איהם, ווי אַזוי זי זאָל אַלץ אײַנאָרדנען.

דערווייל איז געשעהען גאָר עפּיס אַנדערש. ער האָט געהאַט שטאַרק חשק צו די טויזענד דאָ-לאַר און האָט געזוכט אַנ'עצה ווי אַזוי זיי צו בע-קומען. צו דעם צוועק איז ער געקומען אין קאָנ-טאַקט מיט עטליכע „יונגלעך" פון דער אונטער-וועלט און ווען שבע איז געווען פערנומען מיט זוכען זיך א חתן, האָט פישל דערווייל זיך בע-זאָרגט מיט שבע'ס אַלע דאָקומענטען, וועלכע זע-נען איבערגעגעבען געוואָרען א געדינגענער כלה. מ'האָט אויך באַלד געפונען א חתן אויף אָפּנויק, ערלעדיגט אַלץ אין ראַבינאַט, דאַן אין ציוויל-שטאַנדס-אַמט. מיט דעם פערטיגען „אַקט שלובני" זענען די חברה-לייט אַוועק אין באַנק און די כלומרשטע שבע ראַכמאַן האָט אַרויסבעקומען די 1000 דאָלאַר.

שבע האָט דערווייל געפונען איהר בעשער-טען, א סאָלידען יונגענמאַן, א סוחר, וועלכער וואָלט מיט טויזענד דאָלאַר בײַ דער הײַנטיגער צייט, געקענט האָבען שעהן פרנסה. זי איז דערי-בער אַוועק אין ציוויל-שטאַנדס-אַמט, פדי צו ער-לעדיגען אַלע פאָרמאַליטעטען צו דער חתונה. ווי ערשטוינט איז זי אָבער געוואָרען, ווען איין מאָל האָט מען איהר ערקלערט, אַז ערשט מיט אַכט טעג צוריק האָט זי שוין חתונה געהאַט. זי איז אַוועקגעלאָפען אין באַנק, אָבער אויך דאָרט האָט מען איהר ערקלערט, אַז זי אַליין האָט שוין דאָס געלד אָפּגענומען.

אַזוי־אַרום האָט אַנ'אייגענער ברודער אויס-גענאַרט בײַ זײַן שוועסטער א יתומה טויזענד דאָלאַר. ווי אַזוי דער ענין וועט זיך ענדיגען איז נאָך נישט בעקאַנט. פון שבע'ס שידוך בלײַבט דערווייל גאָרנישט, אויסער אברהם ראַכמאַן זאָל שיקען פרישע טויזענד דאָלאַר פון אַמעריקאַ. דער ענין מיט דער געשיקטער אָפּערע געהט איבער צו דעם פּראָקוראָר.

יודיש קאַמעראַל-טעאַטער, אַלעע 1-טער מאַי 2. דירעקציע: ד. צעלמײַסטער.

אונזער דעוויז: דאָס שענסטע פון שענסטען, דאָס בעסטע פון בעסטען און ביליגער ווי ביליג

הײַנט, 9 אַוו. פּאָפּולערע פאָרשטעלונג צו גאַנץ ביליגע פּרייזען פון 60 גר. ביז 1.60

גאַסטשפּילען פון גרויסען אַמעריקאַנער סטאַר דער שטאָלץ פון דער יודישער ביהנע

בעני אַדלער

אין ז. ליבינ'ס לעבענס בילד אין 4 אַקטען מיט געזאַנג און טענץ

דער איבעריגער מענש

מיט ב. אַדלער אַלס „איבעריגער מענש" מיט'ן אָנטייל פון וואונדערקינד לאַלאַ אַמזעל.

שפּאַס-ביליג, ביליגער ווי אין קינאָ!

פרײַטאָג — פּרעמיערע! דאָס סענסאַציאָנעלע לעבענס-בילד מיט בעני אַדלער — „פרוי, מענש און טײַוועל"

בילעטען בעקומט מען פון 6 נאָכמ. אין טעאַטער-קאַסע.

טאָג-נאָטיצען

הילף פאַר דער פרנסה'לאָזער יודישער בעפעלקערונג

מיט גרויסע פּאָמפּע האָט מען בשעתו גע-נומען רעדען וועגען הילף פאַר דער אַרבייטס-לאָזער, פרנסה'לאָזער און פאַרצווייפעלטער יודי-שער בעפעלקערונג בײַ אונז אין שטאָט.

אין דער קהלה זענען פאָרגעקומען זיצונגען און בעראַטונגען וועגען דעם וואָס מ'זאָל טון. ס'איז געשאַפען געוואָרען א קאָמיטעט פון די „סאַמע שמאַנד", וואָס האָט געבראַכט און גע-טראַכט פון וואַנען צו נעהמען דאָס געלד אויף דער דערמאָהנטער הילף און צום סוף איז מען געקומען צו א הסכם, אַז אויך געלד זאַמלען דאַרף מען אויף א „דעמאָקראַטישען" אופן. דאָס הייסט, אַז נישט נאָר די רײַכע דאַרפען געבען, נאָר אַלע אָהן אויסנאַהם, ווער ווייניגער און ווער מעהר, און דער „סנהדרין" פון די גרויסע לייט האָט בע-שלאָסען, אַז מען דאַרף העכערען דעם עטאַט אויף הילף פאַר די פּעראָרימטע.

מיר געהען נישט אַרײַן אין עצם פראַגע צי דאָס איז באמת געווען די ריכטיגע קוועלע פון הכנות אויף הילף, מיר האָבען נישט געוואָלט שטערען די אַקציע, וועלכע האָט געדאַרפט און געקענט כאָטש אויף א מינימום לינדערען די פּער-צווייפלונג, זענען פון דער צייט אָן אַוועק לאַנגע חדשים מיט צונויפשטעלען דעם צוגאָב-עטאַט, אָפּשאַצען, אויסלעגען און בעשטעטיגען.

די לאַגע פון דער פּעראָרימטער יודישער בעפעלקערונג איז דערווייל געוואָרען וואָס שרעק-ליכער, צעהנדליגער עקסמיסירטע וואַלגערן זיך אונטערן פרײַען הימעל, הונדערטער קליינהענדלער זענען געקומען צו דער בעטלער-טאָרבע, הונדער-טער קראַנקע וואַרטען אויף הילף, צעהנדליגער פאַרצווייפעלטע ווערען געטריבען צו זעלבסטמאָרד — און מיר האָבען געוואַרט אויף דער צייט ווען ס'וועלען ערלעדיגט ווערען אַלע פאָרמאַליטעטען.

איצט איז שוין אויך דאָס געשעהען. מיר ווייסען פון דער זיצונג פון דער קהלה-פערוואַל-טונג, אַז די סטאַראָסטווע האָט שוין בעשטעטיגט דעם צוגאָב-עטאַט און האָט געפאָדערט צו שאַפען א קאָמיטעט, וועלכער זאָל זיך פּערנעהמען מיט'ן פונאַנדערטיילען די אונטערשטיצונגען פון די געלדער, וועלכע וועלען קומען פון צוגאָב-עטאַט און וועגען דעם האַנדעלט זיך אונז אין איצטיגען מאָמענט. די קהלה-פערוואַלטונג איז אין דעם פאַל בעגאַנגען אויפ'ן וועג פון לײַכטסטען ווידערשטאַנד, זי האָט בעשלאָסען אַז דער זעלבער קאָמיטעט, וועלכער האָט אַזוי שטאַרק „געאַרבייט" ביז איצט זאָל זיך ווײַטער אָרגאַניזירען און ער וועט דאָס זײַן דער פּוסק אחרון, ווי אַזוי פונאַנדערצוטיילען די געלדער:

שטעלט זיך א פראַגע, אויב די גרויסע הע-רען האָבען נישט געגעבען קיין געלד פון זייער אייגענער טאַש, אויב זיי האָבען זיך נישט פער-נומען מיט זאַמלען פאָנדען אויף דער הילף פאַר דער פּעראָרימטער בעפעלקערונג, טאָ פאַרוואָס זאָל דער דאָזיגער צופעליגער קאָמיטעט האָבען דאָס רעכט פונאַנדערצוטיילען דאָס געלד וואָס פליסט פון די טאַשען פון די ברייטע שיכטען שטאָט-צאָהלער?

ס'האַנדעלט זיך דאָ נישט וועגען פּרעסטיזש-זאַכען אָדער כבוד, נאָר וועגען דעם, אַז די מענשען פון ביז איצטיגען קאָמיטעט קענען נישט די נויטען פון די פּעראָרימטע מאַסען, א גאַנץ אַנדער קערפּערשאַפט האָט געדאַרפט צונויפגע-שטעלט ווערען אויף צו פּערטיילען די אונטער-שטיצונגען, א קאָמיטעט פון פאָרשטעהער פון די פֿאָלקס-שיכטען, וועלכע זענען אַליין פּעראינטערע-סירט אין דעם אופן פון הילף. נאָר אויף דעם אופן וועט מען וויסען, אַז די פאָנדען וועלען בע-קומען זייער ריכטיגען תיקון, ס'איז נישט צו שפּעט, די קהלה דאַרף נאָך וועגען דעם א טראַכט טון.

י. ד.

65-יעהריגער מערדער, דער'הרג'עט זיין אל־טע שוועסטער

(2) אין דארף לובאשניא, היינטער לאסק, האט זיך א כאטקע ביים וואלד געוואוינט דער 65-יעהריגער אדאם יאשאנעק מיט זיין פרוי העלענא און 30-יעהריגען זוהן פראנטשישעק. אין א צווייטער שטוב האט געוואוינט אדאם יאשאנקעס שוועסטער יוזעפא קילינסקא, צוזאמען מיט איהרע טעכטער זאפיא און אנא און דעם זוהן יוזעף.

צווישען די צוויי משפחות איז פארגעקומען אפטע סכסוכים. צוליב דעם, וואס אדאם האט מיט כוח געוואלט פטור ווערען פון די אלטע שוועסטער צוליב די אפטע קריגערייען, זענען די שוועסטער־קינדער אוועק פון דער היים, און אין דער שטוב איז איבערגעבליבען נאר די אלטע שוועסטער יוזעפא קילינסקא. די קריגערייען זענען געגאנגען אזוי ווייט, אז דער ברודער מיט'ן זוהן, האבען זי בסדר געדראהט, אז זיי וועלען זי „אפרוימען". די אלטע האט טאקע דערזעגען עטליכע מאל דער־צעהלט דעם סאלטיס פון דארף.

מיט עטליכע וואכען צוריק, שפעט אין אווענד איז דער אלטער אדאם יאשאנעק געקומען צום סאל־טיס א דענערווירטער און דערצעהלט אז ארום די, שוועסטערס פענסטער דרעהען זיך פער־דעכטיגע פערשוינען, אז ער האט נאר וואס פון דער שוועסטערס וואוינונג געהערט א פערדעכטיגען קלאפ, ווי ס'וואלט געווען א שאס פון א רעוואל־ווער.

דער סאלטיס, צוזאמען מיט דעם אלטען אדאם זענען אוועק צו דער אלטער קילינסקאס וואוינונג וואו זיי האבען געטראפען די טיר פערשלאסען פון אינעווייניג, דאגעגען דאס פענסטער איז געווען איינגאנצען ארויסגענומען. דא האט זיך פארגע־שטעלט א שרעקליך בילד: די אלטע איז געזעסען אויף א שטוהל, דעם קאפ אראפגעלאזט און פון הארץ האט געפליסט בלוט. נעבען איהר האט מען געפונען עטליכע נישט־אויסגעשאסענע קוילען.

דער אלטער יאשאנעק און זיין זוהן זענען ארע־סטירט געווארען, און נעכטען זענען ביידע: דער טאטע מיט'ן זוהן געשטאנען פאר'ן לאדזער קרייז־געריכט.

נאכ'ן אויסהערען דרייסיג עדות און דעם גע־ריכטס־דאקטאר הורוויץ איז דער פראצעס אפגע־לייגט געווארען ביז שבת.

א לאדזער זינגער „פאבריצירט" זינגער'ס ניי-מאשינען

די „כפולקע" וועט דארפען בעצאהלען 10.000 זל. שטראף

(2) אין דער שטאט האבען זיך לעצטענס געוויזען נאכגעמאכטע זינגער'ס ניי-מאשינען. נאך א חקירה ודרישה, איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז זינגער'ס קאנקורענטען, זענען די לאדזער וואלף זינגער און ישראל יוסף לאכמאן. די דאזיגע „פאבריקאנטען" האבען אפגעקויפט אלטע ניי-מאשי־נען פון דער פירמע „זינגער", צוגעזעצט נייע קעפלעך מיט דער פאבריקס־מארקע פון דער פירמע „זינגער".

די פירמע „זינגער" האט דערום וואלף זינגער און ישראל לאכמאן אנגעקלאגט אין געריכט, פאדערענדיג א שאדען-ערזאץ פון א האלבען מיליאן זלאטעס.

נאכ'ן אויסהערען די עדות און עקספערטען, זענען ביידע שותפים פערמשפט געווארען צו 5 טויזענד זלאטעס שטראף, אדער אויף 2 חדשים תפיסה.

די ציוויל-תביעה אויף א האלבען מיליאן זל. איז איבערגעשיקט געווארען צום האנדעלס-געריכט.

עבירה גוררת עבירה

מאכט רש"י: פון צרות לאזט ער זיך וואוילגעהען...

(2) וולאדיסלאוו בענטשקאווסקי, דער אינ־קאסענט פון ארבייטער-קאאפעראטיוו אין פאביאניץ האט דעפראודירט א סומע פון 14.078 זל. צוליב וואס ער איז ארעסטירט געווארען.

ער האט זיך פערענטפערט, אז א טייל פון דעם געלד האט ער פערלוירען, א געוויסע סומע האט ער פערשפילט אויף די פערד-געיעגען, נאך א גרעסערע סומע האט ער פערשפילט, ווען ער האט זיך געוואלט „אדעגרען", די רעשט געלד האט פערטרינקען... פון עגמת-נפש.

סיסטעם-ענדערונג אין די לאדזער פאבריקען

(2) אין אייטינגאנ'ס פאבריק ווערט איצט צוגעגרייט אנ'ענדערונג אין דעם ביז-איצטיגען ארבייטס-סיסטעם. פון איצט אן, זאל איין ארביי־טער בעדינען 4 וועב-שטול. ביז איצט האט אנ'אר־בייטער בעדינט נאר 2 שטוהל.

לוסטראציע אין די בעקערייען

(2) נעכטען האבען זיך אנגעהויבען די לוסטראציעס אין די היגע בעקערייען. נאך די לוסטראציעס אין די לאדזער בעקערייען, וועלען לוסטרירט ווערען די בעקערייען אויף דער וואיעוואדזטווע.

פערזענליכעס

(2) לאוניק קוק איז נעכטען אוועקגעפאהרען אויף איין טאג פון לאדז.

היינט וועט ער אננעהמען אינטערעסאנטען אזוי ווי יעדען מיטוואך.

צוואנג-טערמין אנצושליסען די הייזער אין קאנאליזאציע-נעץ — אפגעלעגט

היינט א קאנפערענץ אין דער וואיעוואדזטווע

(2) ווי מיר האבען שוין נעכטען מיטגע־טיילט, איז נעכטען געווען דער לעצטער צוואנג-טערמין אויף אנצושליסען די הייזער אין דער קא־נאליזאציע-נעץ. דער מאגיסטראט האט די ארבייט געוואלט אדורכפיהרען אויפ'ן חשבון פון די ווירטס־לייט דורך לעגען אנ'ארעסט אויפ'ן דירה-געלד.

נעכטען האט די וואיעוואדזטווע דערהאלטען א מיטטיילונג פון מיניסטעריום, אז די וואיעוואד־זטווע זאל זיך פערשטענדיגען מיט די ווירטסלייט וועגען א נייעם טערמין.

היינט וועט אין דער וואיעוואדזטווע פא־קומען א קאנפערענץ מיט פערטרעטער פון די הויז בעזיצער-פעראיינען, וועגען פעסטשטעלען א נייעם טערמין.

לאדזער סטודענטען-קרייז אין פראג

ערלעדיגט אלע נויטיגע פארמאליטעטען

אין פראג האט זיך געגרינדעט א קרייז פון לאדזער אקאדעמיקער. דער ציל פון דעם קרייז איז: זעלבסטהילף, קולטורעלע און געזעלשאפטליכע ארבייט פון די לאדזער סטודענטען אין פראג.

דער סטודענטען-קרייז ערלעדיגט אלע פאר־מאליטעטען ביי די איינשרייבונגען אויף די הויכ־שולען א. ד. גל.

אלס פרעזעס פון דעם קרייז איז געוועהלט געווא־רען דער קאנד. מעד. מ. גאלדבערג. סעקרעטארין — סט. מעד. רחל פרימעס (ביידע לאדזער קינדער).

אויסשליסען ד"ר ווייעלינסקי'ן פון שטאט-ראט

אזא פונקט געפינט זיך אויף דער טאג-ארדנונג פון שטאט-ראט

אויף דער זיצונג פון שטאט-ראט וואס קומט פאר דעם 2-טען ד.ח. געפינט זיך אויף דער טאג־ארדנונג א פונקט, וועגען אויסשליסען ד"ר ווייע־לונסקי אלס מיטגליד פון שטאט-ראט.

דער פארשלאג איז אריינגעטראגען געווארען פון דער סאציאליסטישער פראקציע.

בוררים-קאמיסיע אין דער קראנקען-קאסע

(א) ביי דער קראנקען-קאסע איז געגרינדעט געווארען א בוררים-קאמיסיע. פארזיצער איז דער ריכטער ג זשיס. מיטגלידער פון פארזיכערטע זענען געוועהלט געווארען: יאווארסקי און לאוניק אדאמ־סקי. מצד די ארבייטסגעבער, זענען אין דער קא־מיסיע אריין: דיר. פאצאק און דיר. ליבראך. סעקרעטאר באלעסלאוו סארנע.

„ליבהאבער" פון הומאר

3 יונגלעך גנב'ענען וויץ-בלעטער, און ווערען פער'משפט צו תפיסה

(אג) אין שטאטישען געריכט איז נעכטען פאר געקומען א פראצעס געגען די דריי 17-יעהריגע יונג לעך :מיעטשיסלאוו פעש, דוד ריבא און קאזשי־מיעזש ראשאק, די יונגלעך זענען אנגעקלאגט גע ווארען אין גנבענען 1100 עקזעמפלארען פון א פויליש וויץ-בלאט, 2 זענען פערמשפט געווארען צו 2 חדשים דער דריטער איז בעפרייט געווארען.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) יאנקעלעוויטש (אלטער מארק 9), סטע־קעל (לימאנאווסקא 37), גלוכאווסקי (נארוטאוויטש 6), האמבורג (גלובנא 50), פאוולאווסקי (פעטריקא־ווער 307), פיאטראווסקי (פאמארסקא 91).

געפאלען פון הונגער

(א) אויף קאשטשעלנע-גאס, איז די 42-יעה־ריגע מארלא יובעלער נעכטען געפאלען פון הונגער.

פאר פערברענען א צלם

פערמשפט א יונגען פויער אויף א הודש תפיסה

(פאר'ן קרייז-געריכט, איז נעכטען געשטאנען) דער 22-יעהריגער פויער מיקאלאי קאשטאלאן פון דארף רושעק. ער איז אנגעקלאגט געווארען, אז דעם 22-טען אפריל ד. י. האט ער אין פעלד ארויסגעריסען דעם צלם פון דער ערד און איהם פערברענט.

קאשטאלאן איז פערמשפט געווארען אויף א חו.ש תפיסה.

זעלבסטמארד

(2) אין טויער, אויף סמוגאווע 10, האט זיך פער'סמ'ט די 31 יעהריגע לעאקאדיא מילטשארעק פון מילשא 41.

(32

ר. איזראעל

דאס בופעט-מיידעל

א סענסאציאנעל-עראטישער ראמאן פון דער לאדזער ווירקליכקייט

„בעריש מויז" האט אויך געוואוסט, אז מאנקע געפינט זיך אויך אין דער זעלבער טורמע, אין דער פרויען-אפטיילונג. איהם איז געווען א רחמנות מאנקען, וועלכע ער האט געהאלטען פאר אנ־ארענטליך מיידעל, ווערמענס גאנצע שטרעבען איז ארויפצוגעהען אויפ'ן עהרליכען וועג. בעריש האט געוואוסט אז קיינער וועט זיך נישט אינטערעסירען מיט זיי. נישט ער אליין און נישט מאנקע האבען קיין שום משפחה אהער פריינד, וועלכע וואלטען כאטש אויף א רגע א טראכט-געטון וועגען זיי.

מאנקע איז געווען אין א קאמער מיט נאך 6 פרויען-פערברעכערינס, הגם דער ארעסט איז פאר איהר געווען א גאנץ גלייכגילטיגער ענין, האט זי דאך זיך נישט געוואלט אינטערעסירען מיט די פרויען, וועלכע זענען געזעסען מיט איהר צוזא־מען און בכלל מיט דעם אלעם, וואס קומט פאר אין טורמע, איהרע געדאנקען זענען געווען קאנצענט־רירט אויף דעם, וואס ס'איז אזוי פלוצלונג פאר־געקומען און אין וואס זי ווערט בעשולדיגט. זי האט אבער גארנישט געקענט אויסטראכטען. זי האט דעריבער נישט געהאט קיין עצה, ווי רוהיג און געדולדיג אפצווארטען, וואס ס'וועט ווייטער זיין. אויך איהר איז געווען א שאד, בעריש מויז, וועל־כער איז געפאלען אנ'אונשולדיגער קרבן.

יעדען טאג, ווען מאנקע איז געפיהרט געווא־רען אויפ'ן שפאציר אין טורמע-הויף, האט זי זיך ארומגעקוקט פון אלע זייטען מיט דעם גע־דאנק, אז אפשר וועט זי איהם ערגעץ זעהען, א־דער בעקומען א גרוס פון איהם. דאס זעלבע איז אויך געווען מיט בערישען, ער האט אויך אויפ'ן שפאציר געזוכט זיך צו טרעפען מיט מאנקען אדער לכל-הפחות צו האבען די מעגליכקייט איהר איבער־צושיקען עטליכע ווערטער. דאס האט זיך זיי ביידע נישט איינגעגעבען.

אזוי זענען אוועק לאנגע גורנע און מאנאט־טאגע טעג, אהן ענדערונג און אהן שום בייעס.

נאך עטליכע טעג האט בעריש געהערט מי־טאג-צייט אויסרופען זיין נאמען, די טיר פון דער קאמער האט זיך געעפענט און דער וועכטער האט מיטגענומען בערישען, ער זאל געהען מיט איהם פונאנדערטיילען דאס מיטאג צווישען די אר־עס־טאנטען אין דער קאמער. בעריש איז געווען צו־פרידען מיט דער דאזיגער מיסיע, דאך א קליינע ענדערונג אין דעם שטענדיגען לעבענס-שטייגער, און איבעריגענס, האט ער זיך גלאט געוואלט ארומ־קוקען אין טורמע, זעהען וועד ס'געפינט זיך אלץ דא.

— און אפשר... אפשר, האט בעריש זיך גע־טראכט, וועט ער פונאנדערטיילען דאס מיטאג אויך אין דער פרויען-אפטיילונג.

דאס וואלט ער גערן געוואלט, דאס וואלט פאר איהם געווען א געוויסע טרייסט. צו דעם איז אבער נישט געקומען, ווייל שוין אין דער טורמע-קוך, האט בעריש שוין געזעהען, אז דארט ווארטען 2 ארעס־טאנטקעס, וועלכע דארפען בעטראגען דאס מיטאג פאר דער פרויען-אפטיילונג. די שיסערע זופ איז אריינגעגאסען געווארען אין א גרויסען בלעכער־נעם קעסעל. בעריש פון איין זייט און נאך אנ־ארעסטאנט פון דער אנדערער זייט האבען גענו־מען דעם קעסעל און אין דער בעגלייטונג פון א וועכטער, האבען זיי אנגעהויבען צו געהען פון איין קאמער אין דער אנדערער. פון הינטען איז זיי נאכגעגאנגען נאך אנ'ארעסטאנט מיט א קארב גע־שניטען ברויט.

אין יעדער קאמער האבען זיך די ... אנ־טען שוין געשטעלט אין דער רייה. מיט די שיסעלעך אין האנד און יעדער האט בעקומען זיין פארציע מיט א שטיק ברויט, אהן א ווארט צו רעדען, אהן אנ'איבעריגען בליק. בעריש איז אזוי אדורכגעגאנגען פון קאמער צו קאמער פון שטאק צו שטאק. די פראצעדור אליין האט איהם נישט אינטערעסירט, ווייל נישט דאס ערשטע מאל האט ער דאס מיט־געמאכט, ער האט נאך מיט די אויגען געזוכט בע־קאנטע, אזעלכע וועלכע וועלען אפשר באלד ארויס אויף דער פריי און ער זאל קענען עפעס בעפעה־לען צום שענקער פריידמאן, צו משה „יאט" אדער אמוויכטיגסטען צו אדאן, וועלכע האט געהאט גע־וויסע בעציהונגען אין די קרייזען, צו וועלכע ער האט געדארפט. אבער אין ערגעץ האט ער קיינעם נישט געטראפען. זיי זענען שוין געווען אויפ'ן דריטען שטאק, שוין צוויי מאל געהאט אנגעפיהלט דעם קעסעל, אבער בעריש האט קיין איין בעקאנ־טען נישט בעמערקט. ווען זיי האבען פערענדיגט דאס פונאנדערטיילען דאס עסען אויפ'ן דריטען שטאק, האט דער וועכטער געזאגט:

— נאך איין פארציע אויפ'ן פירטען שטאק אין דער קארצער־שטוב.

— ס'ווערט געמאכט, שוין ווערט דאס געמאכט, פאניע באטשעלניק, האט געזאגט דער צווייטער ארעסטאנט, וואס האט געטראגען דעם קעסעל צו־זאמען מיט בערישען. ער איז געווען א וויצלער, זעהט אויס, ווייל ווי נאר ער האט געהאט די גע־לעגענהייט האט ער אויסגענוצט א וויץ און שיטו־לירט דעם וועכטער מיט „פאניע באטשעלניקו".

אויפ'ן פירטען שטאק האט געפיהרט א שמא־לע טרעפ. ביידע ארעסטאנטען מיט'ן קעסעל האבען געמוזט געהען אין דער לענג, ווייל אין דער ברייט האט קיין ארט נישט געשטייעט. זייענדיג שוין אויבען האבען זיי געמוזט אראפבויגען דעם קאפ, אזוי נידריג איז דארט געווען. דער וועכטער האט געעפענט די טיר, אבער ער האט נישט געטראפען, ווי ער איז געווען געוואוינט, דעם ארעסטאנט ביי דער טיר מיט דעם שיסעל אין האנד.

— לאניוראווסקי, דו שלאפסט, געה אהער נעה מען מיטאג.

דער ארעסטאנט, וועלכער האט זיך געפינען אין דער קאמער, דאס איז געווען פראנקענשטיין — האט זיך פויל צוגעשלעפט צו דער טיר מיט דער שיסעל אין האנד. צוגעהענדיג צו דער טיר, האט פראנקענשטיין זיך געמוזט פערשטעלען די אויגען צוליב דעם שטראהל ליכט, וואס האט זיך אריינ־געריסען אין קאמער דורך דער אפענער טיר.

פראנקענשטיין האט אנגעקוקט די ארעסטאנ־טען, וואס זענען געקומען מיט דעם קעסעל. דער־זעהענדיג בערישען, האט זיך פראנקענשטיין נעהנ־טער צוגערוקט צו איהם און געפרעגט.

— איהר זענט א יוד?

בעריש האט באלד געענטפער'ט, הגם ער איז געווען שטארק איבעראשט.

— יא, א יהודי, וואס ווילט איהר דען, און פארוואס געפינט איהר זיך דא אין דעם שרעק־ליכען לאך.

— וואס זענען דאס פארא פרוואטע געשפרע־כען, אויף אייער גנב'יש לשון, האט דער וועכטער א געשריי געטאן. פראנקענשטיין איז שטיל גע־בליבען, ער האט מורא געהאט ווייטער א ווארט ארויסצורעדען. בעריש האט אבער געזוכט צו שטע־לען נאך א פראגע דעם געהיימנישפולען ארעסטאנט.

(פארטזעצונג קומט).

וויג-היימען אין די פאַבריקען

טאָרען נישט ליקווידירט ווערען

(2) די גרויסע פאַבריקען, וואו ס'זענען „בעשעפטיגט פרויען, האָבען געמוזט אויסהאַלטען וויג-היימען פאַר די קינדער פון די אַרבייטערינס. צוליב די רעדוקציעס פון די אַרבייטער, האָבען די פאַבריקאַנטען געוואָלט ליקווידירען די וויג-היימען.

נעכטען האָט דער אַרבייטס-אינספעקטאָר בעקומען פון אַרבייטס-מיניסטעריום אַן אַקולניק מיט אַ פעראָרדנונג, אַז די וויג-היימען טאָרען נישט ליקווידירט ווערען.

1100 אַרבייטער ביי די קאַנאַ-ליזאַציע-אַרבייטען

(2) ביי די קאַנאַליזאַציע-אַרבייטען זענען איצט בעשעפטיגט 1100 אַרבייטער. די ערד-אַרבייט ביי די קאַנאַלען זענען אין גאַנצען פונקטען פאַרענדיגט געוואָרען.

„סעזאָן" אויף גנבות ענטוויקעלט זיך...

(א) אויף זאַוואַדזקא 20 האָבען גנבים אַראָפּ-געגנבעט פון בוידעם וועש, וואָס האָט געהערט צו רוזשאַ ליכטענשטיין פאַר 780 זלאָטעס.

פון מאַריאַ לאַוובערטס וואוינונג (וויאָסענא 8) האָט מען צוגעגנבעט מלבושים און ביזשוטעריע פאַר 500 זלאָטעס.

אויף וויעזשבאָווא 40 האָבען גנבים צוגענומען בילדער וואָס האָבען געהערט צו אַלעקסי וואַביטש פון קאַליש, אין דער ווערט פון 1600 זל.

פון אַנאַ טשייקאָווסקיס וואוינונג אויף פּאַביאַניצקאַ 18, האָבען גנבים צוגעגנבעט וועש און מלבושים אין דער ווערט פון 900 זל.

„מעסער-העלדען" בעפאַלען א מענש

און מאַכען איהם שטערבליכע וואונדען

(א) אויף פראַנציסקאַנער 58 זענען עטליכע פערשוינען אַנגעפאַלען אַלעקסי מיקעלסקי און מיט מעסערס איהם געמאַכט שטערבליכע וואונדען. אין אַ האָפנונגסלאָזען צושטאַנד איז ער אָפּגעפיהרט געוואָרען אין פּאָזנאַנסקיס שפּיטאָל.

די פּאָליציי האָט שפּעטער די מעסער-העלדען: ווינצענטי באָזשעמצאַ און יאַקוב געטל אַרעסטירט.

מוטער דערשטיקט איהר איהר קינד

פערבּרעכערישע מוטער אַרעסטירט

(2) אין דאָרף רוזשיצאַ, האָט די פרוי אַנטאָנינא זשעליגסקי דערשטיקט איהר אייגען קינד. די פערברעכערישע מוטער איז אַרעסטירט געוואָרען.

געפונען דעם טויט אונטער א בוים

(א) אין דאָרף גיסטיניעץ, הינטער שפּראָדו, ווען דער לאַנדסמאַן קאַלדהאַרט, האָט אונטערגעשניטען די בוימער, האָט זיך אַן אַלטער בוים איינגעריסען און צוגעדריקט קאַלדהאַרט'ן. ער איז אויפ'ן אָרט דער'הרג'עט געוואָרען.

באָראָכאָוו-ביבליאָטעק אין אַ נייעם לאָקאַל

די פּאָפּולערע אַרבייטער-באָראָכאָוו-ביבליאָטעק האָט זיך קונה-שם געווען — אין משך פון איהר 16 יעהריגער פרוכטבאַרער אַרבייט ביים פּאָפּולאַריזירען דאָס קינסטלערישע יודישע בוך, צווישען די לאָדזער יודישע אַרבייטער און אינטעליגענץ.

א דאנק דער ענערגישער טעטיגקייט פון דער פערוואַלטונג איז דער ביבליאָטעק, וואָס האָט זיך געפינען אויף זאַכאָדניאַ 63 אין אַ קליינעם לאָקאַל געלונגען אריבערצוטראָגען אין אַ שיינעם גרויסען לאָקאַל אויף צעליא-קאָשטשושקי 9 (פראָנט געוועלב).

דאָס וואָס די צאָהל לייענער שטייגט איבער טויזענד, בעווייזט, אז די באָראָכאָוו-ביבליאָטעק איז געוואָרען איינע פון די גרעסטע יודישע ביבליאָטעקען אין לאָדז.

רעציטאַציע-אָווענד פון מרים אָרלעסקאַ

פרייטאָג אָווענד קומט פאָר אין זאַל פון שטאָט-ראָט אַ גרויסער רעציטאַציע-אָווענד פון דער בעריהמטער שוישפּילערין פון דער „ווילנער טרופּע", מרים אָרלעסקאַ, מיט אַ זעהר רייכען פּראָגראַם. אָרלעסקאַ וועט רעציטירען די ווערק פון די קלאַסיקער פון דער יודישער ליטעראַטור, ווי שלום-עליכם, פּרץ, און פון די מאָדערנע יודישע שרייבער.

ביי דער פּיאַנאָ וועט זיצען העניך קאָן א פּערזאָנען געם הּאַלטען דיר. מאָזאַ.

שטראָפען פאַר הויזבעזיצער

צוליב'ן אַנטי-סאַניטאַרען צושטאַנד אויף די הויפען

לויט אַן אָנווייזונג פון דער געזונדהייטס אָפּטיילונג ביים מאַגיסטראַט, זענען פאַר אַנטי-סאַניטאַרען צושטאַנד אויף זייערע הויפען בעשטראָפט געוואָרען פאָלגענדע הויז-בעזיצער:

מענדיל שאַרקאָווסקי (מאַגיסטראַצקא 6/8), דור ראַהרמאַן (ושעלאַנא 47), ביילע כימאָוויטש (נאָווי-אָמיעסקאַ 11), אַרטור אַבראַמאָוו (ליפּאָווע 25), אברהם ראָזענבערג (פּיראַמאָוויטש 5), שרה יאַטקע (פּאָמאַרסקאַ 50), אברהם לעווין (זאַמענהאָף 6), שמואל טראוב (פּאָמאַרסקאַ 8).

א „באַבע" מאַכט פערבאָטענע אָפּעראַציעס

די „אָפּעראַטאָרקע" און די אָפּערירטע, וועלען ביידע זיצען אין טורמע

(2) די פּאַצאַטאָוויטש פון דער קראַנקען-קאַסע איז דעם 10-טען פעברואַר ד. י. ארויסגערופען געוואָרען צו די 33-יעהריגע אַרבייטערין, העלענא שניאַדאַ, וועלכע האָט בעקומען אַ בלוט-שטורץ, וואָס איז געקומען פון אַ קינסטליכען אָבאָרט.

דער דאָקטאָר האָט פעסטגעשטעלט, אַז די „אָפּעראַציע" האָט אויסגעפיהרט די „באַבע" כאַלינסקא, וואָס „קאָן זיך אויף די זאַכען". צוליב דעם, וואָס ס'איז פעסטגעשטעלט געוואָרען אַ בלוט-פערגיפטונג, איז זי אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל, און על פּי נס איז זי געבליבען לעבען.

נעכטען זענען ביידע פרויען געשטאַנען פאַר'ן געריכט. די „באַבע" כאַלינסקא איז פערמשפּט געוואָרען אויף 6 חדשים און העלענא שניאַדאַ אויף 3 חדשים תפיסה.

אָפּגעביסען דעם טאַטען א פינגער

און געמאַכט אַ לאָך אין קאָפּ

דער „גנראַטענער זוהנ'דעל" וועט איצט אָפּ'שב'ענען 3 חדשים אין תפיסה

(2) אין דאָרף שטשערצאָוו, איז דער 20-יעהריגער יוזעף באַשינסקי, זוהן פון דעם אָרטיגען לאַנדסמאַן יואַכים באַשינסקי צוגעשטאַנען צום פאָטער, ער זאָל איהם געבען אַ פּאָר זלאָטיס. ווען דער פאָטער האָט איהם אָפּגעזאָגט, האָט ער געכאַפּט א שטיין און אַ שליידער-געטון דעם פאָטער אין קאָפּ. בעת'ן שפּעטערדיגען געראַנגעל, האָט דער תכשיט דעם פאָטער אָפּגעביסען אַ פינגער פון דער האַנד.

נעכטען איז דער „גנראַטענער זוהנדעל" פערמשפּט געוואָרען אויף 3 חדשים תפיסה.

דער טעקסטיל-שטרייק אין בעלכאַטאָוו וועט לאַנג דויערען

קאָנפערענץ מיט'ן קרייז-אַרבייטס-אינספּעקטאָר אָהן רעזולטאַט

(2) די קאָנפערענץ אין בעלכאַטאָוו צווישען די פאַבריקאַנטען מיט'ן קרייז-אַרבייטס אינספּעקטאָר, וועלכער איז ספּעציעל געפאָהרען קיין בעלכאַטאָוו וועגען דעם טעקסטיל שטרייק, וואָס דויערט שוין א לענגערע צייט, האָט נישט געבראַכט קיין רעזולטאַט. ביידע צדדים האַלטען זיך עקשנות'דיג ביי זייערע פאָדערונגען.

ווי דער אַרבייטס-אינספּעקטאָר גיט איבער, וועט דער שטרייק אין בעלכאַטאָוו אַזוי גיך נישט פערענדיגט ווערען.

קיילע בינע נעמט „ירושה"

פון איהר פערשטאָרבענער בעלי-הבית'טע

און וועט זיצען אַ גאַנצע יאָהר אין תפיסה

(א) אויף ליפּאָווע 27 האָט ביי פנחס ווינטער געדינט אַ דינסטמיידעל קיילע בינע ביאַלעק.

דעם 28-טען יאַנואַר ד. י. ווען ווינטער איז אַהיימגעקומען, האָט ער געטראָפען די טיר פערשלאָסען, אַריינקומענדיג אין דער וואוינונג האָט ער בעמערקט אַז די דינסט האָט צוגעגנבעט די גאַנצע ביזשוטעריע, וואָס איז געבליבען פון זיין פערשטאָרבענער פרוי אויף אַ סומע פון 1200 זל.

נעכטען איז די 26-יעהריגע קיילע בינע ביאַלעק פערמשפּט געוואָרען אויף אַ יאָהר תפיסה.

פוילע פיש געגעסן, און אין טורמע אריינגעפאַלען...

גנב פאַלט אַראָפּ פון א לייטער, בעת'ן אויספיהרען א גנבה

(א) הענריק קאַמינסקי אַ בעקאַנטער גנב, האָט צוזאַמען מיט זיינעם אַ „תלמוד" יוזעף טשיכי, אויסגעפיהרט אַ „שטיקעל אַרבייט". זיי האָבען צוגעשטעלט אַ לייטער צו בעלקענס וואוינונג אויף גדאַנסקאַ 68. פּלוצלונג האָט זיך די לייטער אַ דרעה געטון, ביידע זענען אַראָפּגעפאַלען אויפ'ן ברוק, און זיך צעגיזקט.

ביידע זענען נעכטען געשטאַנען פאַר'ן געריכט. קאַמינסקי איז פערמשפּט געוואָרען אויף אַנדערהאַלבען יאָהר, דער תלמיד טשיכי איז בעפרייט געוואָרען.

12-יעהריג דינסט-מיידעל אונטער-געצונדען א לאַנדווירטשאַפט

ווייל דער בעל-הבית האָט זי געשלאָגען

(2) אין דאָרף קולעקי הינטער קאָנין, האָט אין מיטען טאָג אויסגעבראָכען אַ שרפה. אין דער לאַנד-ווירטשאַפט פון קאַטאַזשינאַ זשעפּעצקי. די גאַנצע ווירטשאַפט איז אין דער ווערט פון צוואַנציג טויזענד זלאָטעס. איז אַוועק מיט'ן רויך.

ווי די אויספאָרשונג האָט פעסטגעשטעלט איז די שרפה געקומען פון אַן אונטערצינדונג. די אונטערצינדערין איז דאָס 12-יעהריגע דינסטמיידעל, וולאַדיסלאַווא מאַרטשיניאַק. וועלכע דער בעל-הבית האָט דעמזעלבען טאָג געשלאָגען. אויס נקמה האָט זי אונטערגעצינדען דאָס הויז. זי איז אַרעסטירט געוואָרען.

אומזיסטע רייזעס קיין א"י

ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט, האָט דער דער ציוניסטישער צ. ק. אין פּוילען ארויסגעגעבען די 2-טע לאָטעריע, וואָס גיט א מעגליכקייט צו געווינען 2 אומזיסטע רייזעס קיין ארץ ישראל.

בכדי צו ערמעגליכען יעדען איינעם צו קויפען א לאָטעריע-צעטעל, איז דער פּרייז פון א לאָס פערקלענערט געוואָרען אויף 3 זלאָטעס.

די ציהונג פון דער 2-טער לאָטעריע, וואָס איז בעשטעטיגט געוואָרען דורך דער מלוכה'שער לאָטעריע-דירעקציע, קומט פאָר דעם קומענדיגען זונטאָג, דעם 5 יוני, אין דער אָנוועזענהייט פון פּרעסע-פאָרשטעהער און דעלעגאַט פון דער מלוכה-לאָטעריע-דירעקציע.

די קליינע צאָהל איבערגעבליבענע לאָסען, זענען צו בעקומען אין ביוראָ פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע (שרודמייסקאַ 29) און אַנדערע פערקויפס-שטעלען.

די אינטערעסאַנטעסטע ספּאָרט-אימפּרעזע פון דעם סעזאָן

וועט זיין דער טורן און ספּאָרט-פעסט פון „מאָרגענשטערן"

די יעהרליכע טורן-פעסטען פון „מאָרגענשטערן" צייכענען זיך אויס מיט דער מעלה, וואָס זיי חזר'ן זיך נישט איבער. דער אינסטרוקטאָר'ען-קאָלעגיום ביי דער אַרבייטער-ספּאָרט אינסטיטוציע גרייט יעדעס יאָהר צו אַ פרישען פּראָגראַם מיט אָריגינעלע ספּאָרט-נומערן, צו דעם צוועק נוצען די אינסטרוקטאָר'ען אויס אַלע נייע דערגרייכונגען אויפ'ן געביט פון גימנאַסטיק, וואָס עס געבען די אויסלענדישע טורן און ספּאָרט-פאַכמענער.

אויך צו דעם היי-יאָהריגען טורן- און ספּאָרט-פעסט, וועלכער קומט פאָר שבת, דעם 4-טען יוני אויפ'ן ספּאָרט-פּלאַץ אין העלענאָוו, איז צוגעגרייט געוואָרען אַ שפּאָגעל נייער פּראָגראַם מיט פערשידענע איבעראַשענדע נומערן.

אויפ'ן ערשטע אָרט געהט אַן אַלגעמיינע פריי איבונג אויסגעפיהרט פון הונדערטער ספּאָרטלער מענער און פרויען אין פאַרביגע קאָסטיומען, דאַן געהען מוסטער-איבונגען פון די מוסטער-גרופּען מענער און פרויען. איבונגען אויף ספּעציעלע מכ-שירים. ספּאָרט-טענץ, בעזונדער אימפּאָזאַנט וועלען זיין די טורן-פּיראַמידען, אויסגעפיהרט פון אַלע ספּאָרטלער, לסוף קומען שטאַפּען-איבונגען אויף ראָוועריען אין פולען גאַנג, פּיראַמידען, וועלכע וועלען מיט זייער קאָמפּאָזיציע דערמאָנען דעם ריטם פון מאַשינען, אַ ספּעציעלע אַטראַקציע וועט זיין די איבונג מיט שטורם-פעהנער, אַ ים פעהנער וועלען בעדעקען דעם פּלאַץ און וועלען אַרויסרופען מיט די פערשידענע בעוועגונגען ענטציקען ביי די צושויער.

מיט איין וואָרט: די ספּאָרט-אימפּרעזע פון „מאָרגענשטערן" וועט דעם שבת זיין דער אינטערעסאַנטעסטער ספּאָרט-אַרויסטריט אין היינטיגען סעזאָן.

גרשון סיראָטא דאַווענט קומענדיגען שבת אין „פילהאַרמאָניע"

א דאנק ה' זעלמאַנאָוויטש, איז געלונגען איינצולאַדען דעם וועלט-בעריהמטען אויבערקאַנטאָר גרשון סיראָטא, וועלכער וועט דאַווענען און בענשען ראש חודש שבת מברכים אין „פילהאַרמאָניע" צוזאַמען מיט אַ גוט איינגעשטודירטען כאָר אונטער דער לייטונג פון הערץ רובין.

ס'איז גאָר קיין וואונדער נישט, וואָס דער איינציגער אויפטריט האָט אַרויסגערופען גרויס פעראינטערעסירונג ביי אַלע מנגנים.

סיראָטא וועט אויפטרעטען מיט גאַנץ נייע קאָמפּאָזיציעס. אַלע ליבהאָבער פון יודישע נגונים וועלען זיכער נישט פערפעהלען צו קומען הערען דאָס איין און איינציגע מאָל פאַר זיין אָפּרייזע קיין אויסלאַנד, דעם קעניג פון די חזנים — גרשון סיראָטא.

איבערגעפאָהרען א מיידעל

(א) אויף רוג קאַליינא און שענקיעוויטשאַ איז איבערגעפאָהרען געוואָרען די 14-יעהריגע לידיא העלם, פון זשעראָמסקא 47. דעם בעל-עגלה משה לענטשיצקי, פון בערעק-יאָסעלעוויטש-גאַס 20, איז געמאַכט געוואָרען אַ פּראָטאָקאָל.

אויסבעסערונג

אין שייכות מיט דער נאָטיץ אין נעכטיגען נומער פון „נייעם פאָלקסבלאַט" א. נ. „יודישע אַרבייטער צושעדיגען א פרעמדען חבר ביז בלוט", וואָס איז אָנגעגעבען געוואָרען דורך דער וואָפּ-אַנענטור, שיקט אונז צו דער פּראָפעס. אַרבייטער-פעראיין פון פלייש-אינדוסטריע אין לאָדז, פאָלגענדע אויסבעסערונג:

1) ס'איז נישט אמת, אַז די אַרבייטער האָבען פּראָטעסטירט, פאַרוואָס ס'איז צוגעלאָזען געוואָרען צו דער אַרבייט דער שעכטער-אַרבייטער איצעק שעלעכאָוו פון אָמשינאָוו.

2) ס'איז נישט אמת, אַז די אַרבייטער האָבען שעלעכאָוו'ן שטאַרק צושלאָגען און אַרויסגעוואָרפען אויף דער גאַס.

דאָגעגען איז אמת, אַז דער אויבענדערמאָנטער איז בעקאַנט פאַר'ן גרעסטען אוואַנטורניק אין זיין שטעטל און האָט געוואָלט בעווייזען זיינע קונצען אויך אין לאָדז. ווען דער שוחט איז נישט צוגעגאַנגען צו זיין קצב שעכטען קעלבער גאָר צו א צווייטען, האָט ער זיך געוואָרפען מיט אַ מעסער אויף אונזער מיטגליד ליביצקי און איהם געשטאָכ אין קאָפּ. אונזערע מיטגלידער זענען נאַטירליך געווען געצוואונגען זיך צו וועהרען געגען א מעסער-שטעכער.

DOKTOR

H. WOŁKOWYSKI

צעגעלניאַנאַ 4, טעל. 216-90

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער-שוועכע. אַלע אַרט אַנאַליזען, עלעקטראָטעראַפּיע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.

נעמט אָן פון 8–2 און פון 5–9 אָווענד.

בעזונדער וואַרטע-צימער פאַר פרויען.

קויפט נור פון די 1-טע קוועלע
גרויסער אויסוואהל

שפאצירוואגענס
אייזען - ניסעל-
בעטען
מאטראצען
סארענזינאווע "Patent".
ווידזשימאטשקעס אמעריקאנער
צו בעקומען אין פאבריקס-לאגער
„DOBROPOL", Łódź
Piotrkowska 73 (אין הויף)

Starszy Felczer
L. Tajchner
אלטשטאדט 12 טעל. 165-72
בעזיצט א 23-יעהריגע שפיטאל-פראקטיק
אין ווארשא און אין לאדז.
נעהמט אן קראנקע פון אלע ספעציאליטעטען
א גאנצען טאג.
פאר ארימע אויפנאהם פון 8—10 פריה נור 1 זל.
פאקעז-שטעלן מיט פרישע קראוויאנקע
און גיט גרויס בעשייניגונגען.

ווערקשטעל
פון שירמס
און שפאציר-שטעקענס
ס. פייגענבוים,
לאדז, נארוטאוויטשא 19
עמפפעהלט אין א רייכען אויסוואהל פון קאלירטע
דאמען- און מענער-שירמס און שטעקנס
צו קאנקורענץ-פרייזען.
נעמט אן אלערליי רעפעראטורן פון שירמס און שטעקנס

קליינע אנאנסען
1 זלאטי
פאר א אנאנס ביז 15 ווערטער

לאקאלען
א גרויסע שטוב וויל איך אפגעבען פאר א וועלכען פאך ס'זאל נישט זיין צו ארבייטען. — לויפער, וואלבארסקא 10.
3479

פערשידענעס
אן'אינטעליגענטע ווידווע, איינינע פערציג יאהר אלט פון בעסערן הויז, בעזיצט 3 צימער און קיך, איינגעפיהרט פריזיער-אנשטאלט, אליין אויך בעקאנט מיט פעלדשער-פראקטיק, זוכט אן'אלמן ביז 55 יאהר פון בעסערן הויז אויך א פעלדשער. אפערטען אונטער „פעלדשער" אין אדמ. פון דער צייטונג.
3487

אין מיין ניי-איבערגענומען פריזיער-אנשטאלט זאכאדניא 16 ווערט געדרעכענט פאר שערען 50 גר. און פאר ראזירען 30 גר. מיט ערשטקלאסיגע בעדינונג. 3478 זיגמונט.

קויף און פערקויף
געלעגענהייטליך צו פערקויפען א 13/80-ער שטריק-מאשין (פאסט-ניי). צו ערפאהרען קאמיענא 2, וואוינונג 10, פראנט, 1-טער שט.
3477

פריץ פאסטענס
קוואליפיצירטע מיטנייהערס צו דאמען-בעשטעלט קענען זיך זאפארט מעלדען ציגעל-גאס 29, וו. 23, ביי מאסלאוויטש.
3484

עס ווערט געזוכט א קוואליפיצירטע ביוסטאנאש-נייהערין פון זאפארט. צו ערפאהרען אין אדמ. פון „נייעם פאלקסבלאט".
3486

א קוואליפיצירטער פאכמאן מענער-בעשטעלט קען זיך מעלדען זגערזשער 24, אויפ'ן הויף, 1-טער איינגאנג, 2. שט., וו. 18.
3481

Gimnazjum Żeńskie
Józefa Aba w Łodzi
Zielona 10, tel. 122-12.
איינשרייבונגען פון נייע שילערינס נעהמט אן דער סעקרעטאריאט פון 9 — 13.
די עקזאמענס קומען פאר לויט לעקציע-סיסטעם.
DYREKCJA.

פיצעס
פאר
גראפישע אנשטאלטען
דרוקערייען און פערלאגען
עמפפעהלט
די איינציגע אידישע צינקאגראפיע אין לאדז
פיעטרקאווער-צין

Samochody
i motocykle używane.
Kupno, sprzedaż, komis
zamiana.
Auto-Agencja
Gdańska 82 tel.189-28

כעמיש-
באקטעריאלאגישע
לאבאראטאריע
פון מאגיסטער
נ. שאץ
פיעטריקאווער 37
פראנט, 2 שטאק.
אנאליזען פון קאל, אורין
לייכען און אנד.
מעסיגע פרייזען.

ENGLISH
פאראנפענגער און פארגעשריטענע. קאנווערסאציע, ליטעראטור
ערטיילט א פעהיגער פעדאגאג. — אפערטען אין אדמיניסטר. פאר "Mir"

Dr. Z. Rakowski
ספעציאליסט פאר אויערן-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקהייטען
11-טען ליסטאפאד 9
(קאנסטאנטינער), טעלעפאן 127-81
שפרעכשטונדען: פון 10—12 און 5—7, נעהמט אויך אן און לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10—12.

Dr. med. Haltrecht
ספעציאל-ארצט פאר הויט-
און געשלעכטס-קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21
נעהמט אן פון 8—11 פריה, 12.30—1.30 מיטאג און פון 5—9 אווענד, זונטאג פון 10—1.
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע - פרייזען.

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
נעמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארמ.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען

Dr. med.
W. Eychner
אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען
וואוינט איצט 4 צעגעלניאנא 4
(נעבן קינא „טשארי") טעל. 72-134
נעהמט אן פון $2^1/_2$ — 4 און פון 7 — 8 אווענד

Dr. med. REICHER
פאלודניאווא 28, טעל. 20193
ספעציאל-ארצט פאר מענער-שוועכע-בעהאנדלונג
צוריקגעקעהרט.
נעהמט אן פון 8 — 11 פריה און פון 5 — 8 אווענד
זונטאג און יום-טובים פון 9 — 1 ביטאג.

PORADNIA
WENEROLOGICZNA
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.
נאר פאר וועגערישע הויט-קראנקה.
און מענער-שוועכע אנאליזען פון בלוט
און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער.
קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא-
לאגישע און נערווען-קראנקהייטען.
קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער
הייל-קאבינעט קאסמעטיק.
— — טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אווענד. — —
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ.
נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
— בעזונדערע ווארטע-צימער פאר פרויען. —
וויזיט 3 זל.

ויכטיגע הילף און א רפואה
אהין א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיפטונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער, ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס איז גוף פאר הויקערס און פיס

פערלאזט אייך נישט, וויל דער ווינקעל-בראך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאפ, אדער אזוי ווי א וואסער-קאפ און עס פאלט אריין אין דעם פיס און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנת דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטערבליך. ספעציעל גענייטע הייל-באנדאזשען אויסגעצייכענט גוט דורך גרויסע פראפעסארען מיט מיינע בעהאנדלונג און פון דייטשען פראפעסאר דאקטאר בראכירעווינד בעזייטיגען זיכער דעם שווערסטען און געפעהרליכסטען ברוך. אויך פאר הויקערס, לייטונגען מיט הייל-גארטעלען און אפאראטען פאר פערקרומטע פיס און פלאט-פיס, ספעציעלע איינלאגען אין די שיך קינסטליכע גלידער פיס און הענד, גומענע זאקען, פאר די גרעסטע קראנקע ערטער. עמפאנגט פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אווענד.
ארטאפעדישע אנשטאלט
Specialist J. RAPAPORT, Ortoped
von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.
בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אונבעדינגט נויטיג. דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס-פראפעסארען: פראפ. ד"ר באראנעש, פראפ. ד"ר י. מאריש-לער, פראפ. ד"ר בר. קיפלאנאווסקי און אויך אנדערע.
מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע.
דאנקזאגונג.
דערמיט דריק איך אויס מיין בעסטען דאנק דעם ה' ד"ר. י. ראפאפארט, ספעציאליסט פון הייל-ארטאפעדישען אנשטאלט, וואלטשאנסקא 10, פאר אפיטשטוען מיין זוהן אין עלטער פון 7 יאהר, וועלכער איז קראנק געווען אויף א ברוך און אלע לאדזער כירורגען האבען אויפגעגעבען די האפנונג, נור דער דירעקטאר ראפאפארט האט איהם אפגעראטעוועט.
Jankiel Rojtman, Cegielniana 35
lub Kilińskiego 40

Z prawami Gimnazjów Państwowych
Gimnazjum Żeńskie
E. Jaszuńskiej-Zeligmanowej
Południowa 18, tel. 168-82.
די איינשרייבונגען פון די שילערינס אין אלע קלאסען נעהמט אן דער סעקרעטאריאט אין די לערן-שעה'ן ווי אויך פון 5—7 אווענד. די עקזאמענס לויט א לעקציע-סיסטעם הויבען זיך אן דעם 22 יוני. ביים גימנאזיום איז א פארשולע פאר קינדער פון 4 יאהר אן.
„Dom milusińskich"
DYREKCJA.

Palma-Patent
— די —
בעוואוסטע פעלד-בעטן
„Palma-Patent"
וואס זענען אלעמען בעקאנט מיט זייער פראקטישקייט און דויערהאפטיגקייט
מיט א גאראנטיע אויף 3 יאהר
ווי אויך לעזשאקעס, פעלד-בעטלעך און פעלד-בענקלעך
מאטראצען געבעטע, שאטקאווע, קאנאדיסקע
קאזעטקעס, טאפטשאנעס
בעקומט מען נור אין דער בעקאנטער פאבריק
לאדז, פולנאצנא 24, טעל. 131-85
הורט דעטייל

א לאנגיעהריגער
מיליטער-בעאמטער
שרייבט ערלעדיגט אין אלע מיליטער-זאכען
ספעציאליסט אין שרייבען פון ביטעס פאר
איינציגע שפייזערס
מאז
פעטריקאווער 10

Doktór
G. WEGMAJSTROWA
ספעציאל-ארצט פאר אינערליכע און קינדער-קראנקה.
ZAWADZKA 20, tel. 246-58
נעהמט אן פון 4—6 אווענד
פון 10. יוני—אין קאלומנע
ul. Palacowa, willa Goldberga.

יעדער איינציגער
האט זיך איבערציינגט, אז פאר
מעבעל
דיוואנעס, פעלצען, נייה-מאשינען, גארדעראבען או"וו
צאהלט די העכסטע פרייזען
א. ווייצמאן שענקעוויטש 23
טעלעפאן 191-00.
ביי מיר איז שטענדיג פערשידען געניצט מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

DR. MED. J. ŁUBICZ
כירורג-ארטאפעד
פאלודניאווא 9, טעל. 183-17
קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער
איינענע פראצאווניע פון זעטשליכע ארטאפעדישע ארטעטען ווי: חקלאדקעס אויף פלאטפוסען, קינסטליכע הענד און פיס, גארטעלען א. א. וו.
נעהמט אן פון 2.30 ביז 4.30 נאכמיטאג.

אנאנסען-פרייז: [illegible]
[illegible] 18 גר. [illegible] 24 גר. [illegible] 8 [illegible]
40— . . . 60— . . . 4
12— . . . 18— . . . 8
[illegible] 50 [illegible] 100 [illegible] 10 גר. [illegible]
אין לאדז — 6 זל. א חודש מיט [illegible] א היים; אויף דער פראווינץ [illegible] 8 זל.
[illegible] אין אויסלאנד — 8 זל.
[illegible] די אנאנסען איז דער פערלאג נישט [illegible]
די אדמיניסטראציע איז אפען ביטאג און ביינאכט.
„Nejer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. [illegible] i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. [illegible]
Czcionkami i drukiem „Nejer Folksblat". Piotrkowska [illegible]